

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕΑνεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Α΄, Β΄

Α.Δ.Α:

Αθήνα, 13/4/2017

Αριθ. Πρωτ.: Δ.ΕΙΣΠΡ. Α 1058811 ΕΞ 2017

Τηλ. : 210 3605159, 210 3635044

Ταχ. Δ/ση : Καρ. Σερβίας 10

Ταχ. Κώδικας : 10184, Αθήνα

ΠΡΟΣ : Ως Πίνακας Διανομής

ΘΕΜΑ: Κοινοποίηση της με αριθμό 334/2014 Γνωμοδότησης του Α΄ Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, αναφορικά με προσκόμιση εγγυητικής επιστολής κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ.1 του ν.3068/2002. Συνέπειες ακύρωσης ταμειακής βεβαίωσης με δικαστική απόφαση αναφορικά με ένδικη κατάσχεση εις χείρας τρίτων.

Σχετ.: εγκύκλιοι ΠΟΛ 1175/2012 & Δ.ΠΕΙΣ.Α 1088296 ΕΞ 2013

Σας κοινοποιούμε για ενημέρωση και εφαρμογή εφόσον συντρέχει περίπτωση την με αριθμό 334/2014 Γνωμοδότηση του Α΄ Τμήματος του Ν.Σ.Κ., η οποία έγινε αποδεκτή από το Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων.

Με την ως άνω γνωμοδότηση έγιναν δεκτά τα ακόλουθα:

Α. Υποχρέωση προσκόμισης εγγυητικής επιστολής

Ι. Στο ρυθμιστικό πεδίο των κρίσιμων διατάξεων περί αναγκαστικής εγγυοδοσίας (άρθρο 4 παρ. 1 ν.3068/2002, όπως ισχύει), εμπίπτουν οι δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες **αθροιστικά:**

- α.** παράγουν εκτελεστικότητα, είναι δηλαδή καταψηφιστικές,
- β.** επιδικάζουν χρηματική απαίτηση σε βάρος του Δημοσίου και
- γ.** υπόκεινται σε ένδικο μέσο ή βοήθημα.

Ειδικότερα, για τις περιπτώσεις που, **σε εκτέλεση δικαστικής απόφασης επί ανακοπής κατά ταμειακής βεβαίωσης ή πράξεων διοικητικής εκτέλεσης, η οποία υπόκειται σε ένδικα μέσα ή βοηθήματα και συνεπώς δεν έχει καταστεί αμετάκλητη, και από την οποία προκύπτει υποχρέωση επιστροφής εισπραχθέντων από τη Δ.Ο.Υ. χρηματικών ποσών, η απάντηση στο ερώτημα περί υποχρέωσης προσκόμισης εγγυητικής επιστολής κατ' άρθρο 4 παρ. 1 ν.3068/2002, δίδεται από τη γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ.**

466/2012, η οποία έχει γίνει αποδεκτή από το αρμόδιο όργανο και με την οποία έγιναν δεκτά τα παρακάτω:

Από τις κρίσιμες διατάξεις, όπως αυτές ερμηνεύονται στην ως άνω γνωμοδότηση, προκύπτει ότι η υποχρέωση προσκομιδής εγγυητικής επιστολής προϋποθέτει **ύπαρξη δικαστικής απόφασης** ή άλλου εκτελεστού τίτλου, όπως οι έννοιες αυτών οριοθετούνται στο άρθρο 1 του ν.3068/2002, σε συνδυασμό με το άρθρο 904 του ΚΠολΔ, που υπόκεινται σε ένδικα μέσα ή βοηθήματα και από τους οποίους **απορρέει ευθέως και αμέσως εκ του διατακτικού, υποχρέωση του Δημοσίου προς καταβολή χρηματικής παροχής και όχι εμμέσως υποχρέωση συμμόρφωσης του Δημοσίου προς διαπλαστική ή αναγνωριστική απόφαση**, με την οποία το Δημόσιο δεν καταδικάζεται σε καταβολή συγκεκριμένου ποσού.

Οι καταψηφιστικές δικαστικές αποφάσεις των **πολιτικών δικαστηρίων** παράγουν εκτελεστότητα, συνεπεία της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του ν. 1715/1951, μόνον εφόσον είναι αμετάκλητες. Συνεπώς, οριστικές ή τελεσίδικες καταψηφιστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, με τις οποίες επιδικάζεται χρηματική απαίτηση σε βάρος του Δημοσίου, **δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής** των διατάξεων περί εγγυοδοσίας, διότι δεν τίθεται ζήτημα εκτελέσεώς τους πριν καταστούν αμετάκλητες.

Στις περιπτώσεις αποφάσεων **διοικητικών δικαστηρίων**, στην επίμαχη διάταξη περί προσκομιδής εγγυήσεως εμπίπτουν **μόνον** οι καταψηφιστικές αποφάσεις τελεσίδικες, ανέκκλητες και προσωρινώς εκτελεστές, οι οποίες εκδίδονται επί διαφορών που άγονται προς επίλυση με την άσκηση αγωγής, και όχι προσφυγής ή ανακοπής, εφόσον οι αποφάσεις επί αυτών δεν περιέχουν στο διατακτικό τους καταψηφιστική διάταξη.

II. Για την είσπραξη χρηματικής απαίτησης που επιδικάσθηκε σε βάρος του Δημοσίου με τελεσίδικη δικαστική απόφαση επί αγωγής, ήτοι για την καταβολή μόνο του αμετακλήτως επιδικασθέντος ποσού **«κεφαλαίου»**, όταν οι λόγοι αναίρεσης του Ελληνικού Δημοσίου κατά εφετειακής απόφασης, πλήττουν μόνον επιδικασθέντες τόκους, δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων περί υποχρεωτικής προσκομιδής εγγυητικής επιστολής (άρθρο 4 παρ. 1 ν.3068/2002, όπως ισχύει).

B. Συνέπειες ακύρωσης ταμειακής βεβαίωσης με δικαστική απόφαση αναφορικά με ένδικη κατάσχεση εις χείρας τρίτων

Οι πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης δεν καθίστανται αυτοδικαίως άκυρες, ακόμα και αν συντρέχουν πλημμέλειες της εκτελεστικής διαδικασίας, αλλά είναι δυνητικά ακυρώσιμες με διαπλαστική απόφαση, κατόπιν προσβολής αυτών με ανακοπή του άρθρου 217 ΚΔΔ η οποία ασκείται κατά στάδια, τηρουμένων αποκλειστικών δικονομικών προθεσμιών. Συνεπώς αν με δικαστική απόφαση ακυρωθεί η ταμειακή βεβαίωση, η αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου, που στηρίζεται σ' αυτήν, ως αυτοτελής διοικητική πράξη, δεν είναι αυτοδικαίως άκυρη, αλλά διατηρεί την εγκυρότητά της μέχρις ότου τυχόν ακυρωθεί ρητά με δικαστική απόφαση, το Δημόσιο όμως δεν δύναται να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση, εφόσον η ταμειακή βεβαίωση, στην οποία στηρίζεται αυτή, έχει ακυρωθεί και ως εκ τούτου η τυχόν επίσπευση της εκτέλεσης είναι παράνομη.

Από την άλλη, το Δημόσιο δύναται, σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας της διοικητικής δράσης και την αρχή της χρηστής διοίκησης, όχι μόνο να θεωρεί ως ανίσχυρη και μη υφιστάμενη στο νομικό κόσμο την ακυρωθείσα διοικητική πράξη αλλά και να

προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την αναμόρφωση της νομικής κατάστασης που έχει προκύψει αμέσως ή εμμέσως από την ακυρωθείσα πράξη, με αποκλειστικό σκοπό να αποκαταστήσει τα πράγματα στο σημείο εκείνο, στο οποίο θα είχαν εξελιχθεί αυτά εάν δεν είχε μεσολαβήσει η ακυρωθείσα πράξη.

Καταλήγοντας, η υπ' αριθ. 334/2014 Γνωμοδότηση κρίνει ότι στην περίπτωση που με οριστική απόφαση πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ακυρωθεί η ατομική ειδοποίηση και αναγνωρισθεί ότι η αντίστοιχη ταμειακή βεβαίωση (σε βάρος εταιρείας) δεν δύναται να αποτελέσει νόμιμο έρεισμα για τη διοικητική εκτέλεση (σε βάρος προσώπων με την αιτιολογία ότι αυτοί δεν είναι συνυπεύθυνοι για τις οφειλές της εταιρείας), δεν συντρέχει νόμιμη περίπτωση άρσης των επιβληθεισών σε βάρος των ανωτέρω φυσικών προσώπων κατασχέσεων εις χείρας τρίτων, καθόσον αυτές έχουν προσβληθεί με ανακοπή και εκκρεμεί η έκδοση δικαστικής απόφασης επ' αυτής.

Συν/να: αντίγραφο της με αριθ. 334/2014 Γνωμοδότησης του Α' Τμήματος του Ν.Σ.Κ. και της με αριθ. 466/2012 Γνωμοδότησης του Α1 Τμήματος Διακοπών του Ν.Σ.Κ.

**Ο Διοικητής ΑΑΔΕ
Γεώργιος Πιτσιλής**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

A. ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Όλες τις Δ.Ο.Υ, Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ., Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π.
2. Όλα τα Τελωνεία και τα Τοπικά Γραφεία αυτών
3. Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης
4. Δ/νση Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών (προς ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων)
5. Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, Κ.Υ., Ακαδημίας 68, Τ.Κ. 10678, Αθήνα (σχετ. αριθ.πρωτ. 4629/2014)

B. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Φορολογικές Περιφέρειες
2. Δ/νση Εσωτερικού Ελέγχου
3. Δ/νση Επίλυσης Διαφορών
4. Δ/νση Τελωνειακών Διαδικασιών
5. Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, Γρ.Νομικού Συμβούλου Υπ.Οικονομικών, Κ.Σερβίας 10, Τ.Κ. 10184, Αθήνα (σχετ.: αριθ.πρωτ. 4629/2014)
6. Π.Ο.Ε. – Δ.Ο.Υ Περιοδικό Φορολογική Επιθεώρηση
7. Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων
8. Γραφείο Επικοινωνίας και Πληροφόρησης Πολιτών
9. Ειδικό Νομικό Γραφείο Δημοσίων Εσόδων

Γ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφεία κ. Αναπληρωτών Υπουργών
3. Γραφεία κ.κ. Γενικών Γραμματέων
4. Γραφεία κ.κ. Γεν. Διευθυντών
5. Όλες τις Διευθύνσεις, Τμήματα και Ανεξάρτητα Γραφεία της ΑΑΔΕ
6. Διεύθυνση Εισπράξεων – Τμήματα Α,Β,Γ,Δ,Ε

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ : 334/2014

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Α' Τμήμα)

Συνεδρίαση της 22^{ας} Οκτωβρίου 2014

ΣΥΝΘΕΣΗ :

Προεδρεύουσα: Στυλιανή Χαριτάκη, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, σε αναπλήρωση, λόγω αρχαιότητας, του κωλυομένου Προέδρου Μιχαήλ Απέσσου, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Ελένη Πασαμιχάλη, Αθανάσιος Τσιοκάνης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ελένη Πασαμιχάλη, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Αρ. Ερωτήματος: ΔΠΕΙΣ Β 1058700 ΕΞ 2014/4-4-2014 Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων και Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, Διεύθυνση Πολιτικής Εισπράξεων, Τμήματα Α' – Β'.

Περίληψη Ερωτήματος: α) Αν κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 1 του ν.3068/2002,(Α' 274),όπως τροποποιημένο ισχύει και λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες νομολογιακές και γνωμοδοτικές παραδοχές , απαιτείται η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής για την είσπραξη χρηματικής απαίτησης που επιδικάσθηκε με τελεσίδικη δικαστική απόφαση σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, επί αγωγής, και σε περίπτωση

καταφατικής απάντησης, αν αυτή αφορά το συνολικό επιδικασθέν ποσό ή μόνο τους τόκους, όταν η ασκηθείσα αναίρεση του Ελλ. Δημοσίου έχει ως μοναδικό λόγο αναίρεσης το θέμα των επιδικασθέντων τόκων.

β) Αν, παρά την ύπαρξη πρόσφατης σχετικής γνωμοδότησης (Γνωμ. ΝΣΚ 466/2012), αρμοδίως γενομένης δεκτής, η προαναφερθείσα διάταξη εφαρμόζεται αδιακρίτως και σε κάθε περίπτωση που προκύπτει υποχρέωση επιστροφής των εισπραχθέντων από τη Δ.Ο.Υ. χρηματικών ποσών σε εκτέλεση δικαστικής απόφασης, είτε οριστικής, είτε τελεσίδικης, επί ανακοπής κατά ταμειακής βεβαίωσης ή πράξεων διοικητικής εκτέλεσης και

γ) Αν υφίσταται υποχρέωση άρσης των επιβληθεισών από την Δ.Ο.Υ. Πλοίων Πειραιά κατασχέσεων εις χείρας τρίτων, καθώς και επιστροφής των αποδοθέντων σ' αυτήν, (με βάση τις εν λόγω κατασχέσεις), χρηματικών ποσών, σε εκτέλεση των υπ' αριθμ. Α3635/2013 και Α3638/2013 οριστικών αποφάσεων του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά, με τις οποίες, (κατόπιν άσκησης ανακοπών), ακυρώθηκαν οι προσβληθείσες ατομικές ειδοποιήσεις και αναγνωρίστηκε ότι οι σχετικές ταμειακές βεβαιώσεις δεν δύνανται να αποτελέσουν έρεισμα για την διοικητική εκτέλεση, ή απαιτείται προς τούτο η έκδοση οριστικών αποφάσεων που να ακυρώνουν τις κατασχέσεις, με βάση τις οποίες αποδόθηκαν τα αντίστοιχα χρηματικά ποσά.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Τμήμα γνωμοδότησε ως εξής :

I.- ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Σύμφωνα με το ιστορικό που δίδεται από την Υπηρεσία και τα έγγραφα που συνοδεύουν το ερώτημα, προκύπτουν τα εξής :

A. Επί του α' υποερωτήματος: Με την υπ' αριθμ. 1033/2005 οριστική απόφαση του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης έγινε δεκτή

αγωγή της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία « Κ.. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεώθηκε να καταβάλει στην ενάγουσα, νομιμοτόκως από της 9/9/2002, το ποσό των 4.110,78 ευρώ, ως αχρεωστήτως καταβληθείσα χρηματική εισφορά του άρθρ. 1 του ν.960/1979 (Α' 194) «Επιβολή υποχρεώσεων για δημιουργία σταθμών αυτοκινήτων». Στην συνέχεια δυνάμει της υπ' αριθμ. 3378/2012 απόφασης του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης απορρίφθηκε έφεση του Ελληνικού Δημοσίου κατά της ανωτέρω οριστικής απόφασης. Το Δημόσιο προσέβαλε την παραπάνω τελεσίδικη απόφαση με την υπ' αριθμ. καταθ. 785/4-2-2013 αίτηση αναίρεσης, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, επί της οποίας δεν έχει εκδοθεί εισέτι απόφαση.

Η προαναφερόμενη εταιρεία με την από 2/12/2013 αίτησή της προς την Ζ' Δ.Ο.Υ. Θεσσαλονίκης ζήτησε την επιστροφή, τουλάχιστον, του ποσού των 4.110,78 ευρώ, ήτοι μόνο του επιδικασθέντος με την παραπάνω απόφαση κεφαλαίου, καθόσον, σύμφωνα με δήλωσή της, οι λόγοι της προαναφερόμενης αίτησης αναίρεσης του Ελληνικού Δημοσίου αφορούν μόνο το θέμα των τόκων (προσαυξήσεων). Ενόψει του εν λόγω αιτήματος της αναιρεσίβλητης εταιρείας η Υπηρεσία διατύπωσε το ερώτημα, σχετικά με το αν για την ικανοποίηση αυτού απαιτείται η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής εκ μέρους της εταιρείας, σύμφωνα με το άρθρ. 4 παρ. 1 του ν.3068/2002 και αν η εν λόγω εγγυητική επιστολή θα αφορά το συνολικό επιδικασθέν ποσό, (κεφάλαιο και τόκους), ή μόνο τους τόκους. Σημειώνεται ότι στο ερώτημα η ερωτώσα Υπηρεσία αναφέρεται: α) στην εκδοθείσα από το Συμβούλιο της Επικρατείας (σε Ολομέλεια και Συμβούλιο) υπ' αριθμ. 9/2013 απόφαση, με την οποία κρίθηκε, κατά πλειοψηφία, ότι: «οι διατάξεις του άρθρ. 326 παρ. 5 του ν.4072/2012, που προσέθεσαν τέσσερα εδάφια στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν.3068/2002 και με τις οποίες ορίστηκε ότι *για την είσπραξη χρηματικής απαίτησης, επιδικασθείσας σε βάρος του Δημοσίου με βάση δικαστική απόφαση, απαιτείται η προσκόμιση από τον δικαιούχο ισόποσης εγγυητικής επιστολής, στην περίπτωση που η απόφαση υπόκειται σε ένδικα μέσα ή βοηθήματα*, δεν είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα» και β) στην υπ' αριθμ. 209/2013 Γνωμοδότηση του Στ' τμήματος του ΝΣΚ, με την οποία το ΝΣΚ γνωμοδότησε, σε συγκεκριμένη

περίπτωση, ότι η εκδοθησόμενη υπό τις παραπάνω προϋποθέσεις εγγυητική επιστολή θα πρέπει να περιλαμβάνει τόσο το επιδικασθέν σε βάρος του Δημοσίου κεφάλαιο, όσο και τους τόκους, εφόσον πρόκειται να καταβληθούν στον δικαιούχο αμφότερα τα ποσά (κεφάλαιο και τόκοι).

Β. Επί του β' και γ' υποερωτήματος:

1. Σε βάρος της αλλοδαπής ναυτιλιακής εταιρίας με την επωνυμία «Α.....F..... INC» από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Πλοίων Πειραιά εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. 310/29-5-2001, 432/16-7-2001, 612/19-10-2001, 613/19-10-2001 και 614/29-10-2001 ταμειακές βεβαιώσεις, με τις οποίες βεβαιώθηκε το συνολικό ποσό των 2.163.114,16 ευρώ (κεφάλαιο), προερχόμενο από πράξεις καταλογισμού δαπανών για πρόκληση θαλάσσιας ρύπανσης και πρόστιμα της Λιμενικής Αρχής. Το παραπάνω ποσό ανέρχεται σήμερα σε κύρια οφειλή ύψους 1.810.166,63 ευρώ, πλέον προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής επί αυτού, ύψους 3.139.603,09 ευρώ, ήτοι ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 4.949.769,72 ευρώ (1.810.166,63 + 3.139.603,09).

Ως συνυπεύθυνοι για την καταβολή της ανωτέρω οφειλής στο Δημόσιο θεωρήθηκαν μαζί με την ανωτέρω εταιρεία και οι κληρονόμοι του αποβιώσαντος, εν τω μεταξύ, Σ. Η., (κατά το λόγο της κληρονομικής μερίδας ενός εκάστου εξ αυτών), λόγω της ιδιότητας τούτου ως νομίμου εκπροσώπου του νόμιμα εγκατεστημένου στην Ελλάδα γραφείου της παραπάνω αλλοδαπής εταιρείας και συγκεκριμένα θεωρήθηκαν συνυπόχρεοι με την εταιρεία τα τρία (3) τέκνα του ανωτέρω εκπροσώπου, ήτοι οι: Α.Η., Π.Η. και Χ.Η. Προς τούτο από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Πλοίων Πειραιά εκδόθηκαν εναντίον αυτών οι υπ' αριθμ. 14909/269/9-12-2010, 14908/268/9-12-2010 και 14907/267/9-12-2010 ατομικές ειδοποιήσεις, με τις οποίες κλήθηκε να καταβάλλει έκαστος εξ αυτών, αντίστοιχα, το ποσό των 1.585.177,97, 1.633.213,65 και 1.585.177,97 ευρώ.

2. Εκ των παραπάνω συνοφειλετών ο Α.Η. άσκησε ανακοπή, με την οποία προσέβαλε την εκδοθείσα σε βάρος του ατομική ειδοποίηση, υπ' αριθμ. 14909/269/9-12-2010 του Προϊσταμένου της ΔΟΥ Πλοίων Πειραιά. Επί της ανακοπής αυτής εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1238/2012 οριστική απόφαση του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά που έκανε δεκτή αυτήν, με την αιτιολογία ότι: «*παρ' ανόμω*

έλαβε χώρα η έκδοση της προσβαλλόμενης ατομικής ειδοποίησης σε βάρος του ανακόποντα ως νόμω υπόχρεου του θανόντος πατέρα του, καθόσον αφενός μεν δεν υπάρχει ειδική διάταξη που να καθιστά συνυπεύθυνο για την είσπραξη χρέους από διοικητικά πρόστιμα και δαπάνες αποκατάστασης της προκληθείσας ρύπανσης, μαζί με την βαρυνόμενη αλλοδαπή εταιρία και τον εκπρόσωπο του νομίμως εγκατεστημένου στην Ελλάδα ναυτιλιακού γραφείου αυτής, ώστε να είναι δυνατή η σε βάρος του προσώπου αυτού (και περαιτέρω και των κληρονόμων του), διοικητική εκτέλεση και αφετέρου οι πράξεις ταμειακής βεβαίωσης του επίδικου χρέους εκδόθηκαν σε βάρος της οφειλέτριας αλλοδαπής εταιρίας και όχι ιδιαίτερας και κατά του εκπροσωπούντος το γραφείο αυτής στην Ελλάδα». Με το ανωτέρω σκεπτικό η απόφαση ακύρωσε την προσβαλλόμενη ατομική ειδοποίηση και αναγνώρισε ότι οι υπ' αριθμ. 310/29-5-2001, 432/16-7-2001 έως 614/19-10-2001 πράξεις ταμειακής βεβαίωσης που είχε εκδώσει ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. Πλοίων Πειραιά σε βάρος της εταιρείας δεν μπορούν να αποτελέσουν έρεισμα για την σε βάρος του ανακόποντα διοικητική εκτέλεση προς είσπραξη του οφειλόμενου ποσού. Το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε κατά της παραπάνω οριστικής απόφασης έφεση, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1138/2012 τελεσίδικη απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Πειραιά που απέρριψε αυτήν. Στην συνέχεια κατά της παραπάνω εφετειακής απόφασης το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και αναμένεται η έκδοση απόφασης επ' αυτής.

Εξ ετέρου ο ίδιος, ως άνω, οφειλέτης Α.Η. άσκησε δύο (2) ανακοπές, με τις οποίες προσέβαλε τις επιβληθείσες σε βάρος του κατασχέσεις εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων ως τρίτων, {ήτοι των υπ' αριθμ. πρωτ.: 4069/29-3-2011 (αρ. ειδ. βιβλ. 237/2011) και 4071/29-3-2011 (αρ. ειδ. βιβλ. 239/2011) κατασχετηρίων εγγράφων αντίστοιχα}. Επί των ανακοπών αυτών εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. 9718 και 9719/2013 οριστικές αποφάσεις του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, οι οποίες έκαναν δεκτές αυτές και ακύρωσαν τα προσβαλλόμενα κατασχετήρια έγγραφα, με το σκεπτικό ότι: «οι κατασχέσεις είχαν απωλέσει το νόμιμο έρεισμά τους μετά την έκδοση της προαναφερόμενης υπ' αριθμ. 1238/2012 απόφασης του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά που ακύρωσε τις αντίστοιχες ταμειακές

βεβαιώσεις». Το Ελλ. Δημόσιο άσκησε εφέσεις κατά των παραπάνω οριστικών αποφάσεων επί των οποίων δεν έχουν εκδοθεί αποφάσεις μέχρι σήμερα.

Ακολούθως η αρμόδια Δ.Ο.Υ. Πλοίων Πειραιά, σύμφωνα και με το υπ' αριθμ. 2330/5269-4997-5031/27-9-2013 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και Αιγαίου, προέβη στην άρση των παραπάνω κατασχέσεων που είχαν επιβληθεί σε βάρος του Α.Η., για τον οποίο με βάση τις εν λόγω κατασχέσεις δεν είχαν αποδοθεί από τις Τράπεζες στην ανωτέρω Δ.Ο.Υ. χρηματικά ποσά και συνεπώς δεν τίθετο θέμα επιστροφής χρημάτων σ' αυτόν.

3. Οι δύο άλλες εκ των οφειλετών Π.Η. και Χ.Η. άσκησαν ανακοπές κατά των υπ' αριθμ. 14908/268/9-12-2010 και 14907/267/9-12-2010 ατομικών ειδοποιήσεων του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Πλοίων Πειραιά αντίστοιχα. Επί αυτών εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. Α3638/2013 και Α3635/2013 οριστικές αποφάσεις του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά, που τις έκαναν δεκτές, με την αιτιολογία ότι: *«από καμία ουσιαστική διάταξη νόμου δεν προβλέπεται ότι ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγγύως με το νομικό πρόσωπο και τρίτα πρόσωπα που μετέχουν στη διοίκηση των τυχόν βαρυνομένων με αυτές εταιριών και ότι για να είναι έγκυρη η διοικητική εκτέλεση πρέπει να υφίσταται νόμιμος τίτλος σε βάρος του κατονομαζόμενου σε αυτόν οφειλέτη»*. Ειδικότερα οι ανωτέρω αποφάσεις ακύρωσαν τις προσβαλλόμενες ατομικές ειδοποιήσεις και αναγνώρισαν ότι οι υπ' αριθμ. 310/29-5-2001, 432/16-7-2001, 612/19-10-2001, 613/19-10-2001 και 614/19-10-2001 ταμειακές βεβαιώσεις του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Πλοίων Πειραιά δεν μπορούν να αποτελέσουν έρεισμα για την σε βάρος των ανακοπτούσων διοικητική εκτέλεση. Ακολούθως, το Δημόσιο προσέβαλε τις εν λόγω αποφάσεις με εφέσεις, επί των οποίων δεν έχουν εκδοθεί αποφάσεις μέχρι σήμερα.

Επίσης οι ίδιες, ως άνω, οφειλέτριες άσκησαν ανακοπές ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, προσβάλλοντας κατασχέσεις, (υπ' αριθμ. 4073/241/29-3-2011, 3144/243/7-4-2011, 4061/229/29-3-2011 και 3145/231/7-4-2011), που επιβλήθηκαν σε βάρος τους και εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων, ως τρίτων, για την προαναφερόμενη οφειλή. Επί των ανακοπών αυτών—δεν έχουν εκδοθεί αποφάσεις μέχρι σήμερα. Σημειώνεται ότι για τις εν λόγω οφειλέτριες έχουν αποδοθεί στη Δ.Ο.Υ. από τα πιστωτικά ιδρύματα, (εις χείρας των οποίων επιβλήθηκαν

οι εν λόγω κατασχέσεις), σημαντικού ύψους χρηματικά ποσά (551.269,64 ευρώ συνολικά). Εν όψει της πλοκής του ως άνω ιστορικού υπεβλήθησαν τα β και γ υποερωτήματα, με την επισήμανση ,ως προς το β υποερώτημα να ληφθούν υπόψη και η μειοψηφία της γενομένης αποδεκτής από τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών γνωμοδότησης ΝΣΚ 466/2012,καθώς και οι 370/2001 και 347/2009 γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ.—Για την πληρότητα του ιστορικού επίσης αναφέρεται ότι κάθε μια εκ των παραπάνω δύο οφειλετριών έχουν ασκήσει και ανακοπές κατά των υπ' αριθμ. 1911/14-4-2011 και 1912/14-4-2011 εκθέσεων Αναγκαστικών Κατασχέσεων, με τις οποίες κατασχέθηκε ακίνητη περιουσία αυτών. Επί αυτών εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. Α4229/2013 και Α4230/2013 οριστικές αποφάσεις Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά, αντίστοιχα, οι οποίες έκαναν δεκτές αυτές και ακύρωσαν τις προσβαλλόμενες Εκθέσεις Αναγκαστικής Κατάσχεσης με την ίδια ακριβώς αιτιολογία όπως και οι προηγούμενες αποφάσεις που ακύρωσαν τις σε βάρος των ανακοπτούσων ατομικές ειδοποιήσεις. Κατά των αποφάσεων αυτών ασκήθηκαν εφέσεις από το Ελληνικό Δημόσιο—και επ' αυτών δεν έχουν εκδοθεί αποφάσεις μέχρι σήμερα.

II.- ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

A. Η παράγραφος 1 του άρθρου 4 του ν. 3068/2002(ΦΕΚ Α 86) με τίτλο «*Συμμόρφωση Διοίκησης προς δικ.αποφάσεις , εκτέλεση κατά Δημοσίου...*» όπως συμπληρώθηκε με τη παράγραφο 5 του άρθρου 326 του ν.4072/2012 (και ισχύει από της 11.4.2012, (ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν.4072/2012), ορίζει ότι:

«1.Η αναγκαστική εκτέλεση για να ικανοποιηθεί χρηματική απαίτηση κατά τους Δημοσίου , των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. γίνεται με κατάσχεση της ιδιωτικής περιουσίας αυτών. Αποκλείεται η κατάσχεση απαιτήσεων που πηγάζουν από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου ή απαιτήσεων χρηματικών... 5. Η εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων ή άλλων εκτελεστών τίτλων, που υπόκεινται σε ένδικα μέσα ή βοηθήματα και από τους οποίους απορρέει χρηματική υποχρέωση του Δημοσίου, διενεργείται ύστερα από προσκόμιση εκ μέρους του δικαιούχου ισόποσης εγγυητικής επιστολής Τραπέζης. Το δικαστήριο, που εξέδωσε την εκτελεστή απόφαση ή το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η εκδίκαση του ενδίκου βοηθήματος, μπορεί, κατόπιν σχετικού αιτήματος, αναλόγως της

φερεγγυότητας του δικαιούχου ή των λοιπών εγγυήσεων που προσφέρει ή κρίνονται αναγκαίες να μειώσει το ύψος της εγγυητικής επιστολής μέχρι του ενός δευτέρου. Αν η άσκηση του ενδίκου βοηθήματος δεν υπόκειται σε χρονικό περιορισμό ο εκτελεστός τίτλος μπορεί να εκτελεσθεί χωρίς εγγύηση, μετά την άπρακτη πάροδο 90 ημερών από την επίδοσή του. Η εγγυητική επιστολή εκδίδεται υπέρ της υπηρεσίας, που είναι αρμόδια για την καταβολή, και επιστρέφεται μετά από την προσκόμιση πιστοποιητικού αμετάκλητης, υπέρ του αντιδίκου του υπόχρεου, επίλυσης της διαφοράς ή της μη ασκήσεως ενδίκου μέσου ή βοηθήματος μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται από το νόμο».

Στο άρθρο 1 του ίδιου νόμου, όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής:

«Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει. Δεν είναι δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του παρόντος και δεν εκτελούνται οι εκτελεστοί τίτλοι που αναφέρονται στις περιπτώσεις των εδαφίων γ' – ζ' της παρ.2 του άρθρου 904 Κ.Πολ.Δ. πλην των κηρυχθεισών εκτελεστών αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων....».

Β. Στο άρθρο 2 παρ. 2 και 3 του ν.δ. 356/1974 (Α' 90) «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων», όπως ισχύει ορίζεται ότι :

«2. Για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων απαιτείται νόμιμος τίτλος. Με την εξαίρεση των φόρων και των λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν.4174/2013), για τα οποία εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις του ως άνω Κώδικα, νόμιμο τίτλο αποτελούν:

α) Τα έγγραφα, στα οποία οι αρμόδιες αρχές προσδιορίζουν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τον οφειλέτη, το είδος, το ποσό και την αιτία της οφειλής. β) Τα δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, από τα οποία αποδεικνύεται η οφειλή. γ) Τα δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, από τα οποία πιθανολογείται η οφειλή, ως προς την ύπαρξη και το ποσό

αυτής, κατά την έννοια του άρθρου 347 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. 3. Η είσπραξη στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου πραγματοποιείται από τη Φορολογική Διοίκηση μετά την καταχώριση των στοιχείων του νόμιμου τίτλου στα βιβλία εισπρακτέων εσόδων, είτε κατόπιν αποστολής στη Φορολογική Διοίκηση χρηματικού καταλόγου από την αρχή που απέκτησε το νόμιμο τίτλο είτε με βάση μόνο το νόμιμο τίτλο, εφόσον αυτός έχει περιέλθει με οποιονδήποτε τρόπο στη Φορολογική Διοίκηση. Ο χρηματικός κατάλογος περιέχει τα προσδιοριστικά στοιχεία της οφειλής, του υπόχρεου και των τυχόν συνυπόχρεων ευθυνόμενων τρίτων. Τυχόν παράλειψη αναφοράς των ευθυνόμενων συνυπόχρεων δεν θίγει το κύρος του νομίμου τίτλου ούτε τη νομιμότητα της εισπρακτικής διαδικασίας ή της διαδικασίας της εκτέλεσης. Η, για οποιονδήποτε λόγο, μερική ή ολική αναστολή του νόμιμου τίτλου δεν κωλύει την καταχώριση του συνόλου της οφειλής στα βιβλία εισπρακτέων εσόδων της Φορολογικής Διοίκησης».

Γ. Ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ) ν.2717/1999(Α' 97) ορίζει: Άρθρο 217: «Ανακοπή χωρεί κατά κάθε πράξης που εκδίδεται στα πλαίσια της διοικητικής εκτέλεσης και ιδίως, κατά : α) της πράξης της ταμειακής βεβαίωσης του εσόδου, β) της κατασχετήριας έκθεσης, γ)...».

Άρθρο 219: «1. Προς άσκηση ανακοπής νομιμοποιείται εκείνος που έχει άμεσο, προσωπικό και ενεστώδες έννομο συμφέρον ή στον οποίο αναγνωρίζεται τέτοιο δικαίωμα από ειδική διάταξη νόμου. 2. ...».

Άρθρο 224: «1. Το δικαστήριο ελέγχει την προσβαλλόμενη πράξη κατά το νόμο και την ουσία στα όρια της ανακοπής, τα οποία προσδιορίζονται από τους λόγους και το αίτημά της. 2. Κατ'εξάιρεση, ο κατά το νόμο έλεγχος της προσβαλλόμενης πράξης χωρεί και αυτεπαγγέλτως εκτεινόμενος στο σύνολό της, προκειμένου να διακριβωθεί: α) αν η πράξη έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο ή β) αν υπάρχει παράβαση δεδδικασμένου. 3. Κατά τον έλεγχο του κύρους των προσβαλλόμενων με την ανακοπή πράξεων της εκτέλεσης, δεν επιτρέπεται ο παρεμπόπτων έλεγχος της νομιμότητας προηγούμενων πράξεων της εκτέλεσης. 4. Στην περίπτωση της ανακοπής κατά της ταμειακής βεβαίωσης, επιτρέπεται ο παρεμπόπτων έλεγχος, κατά το νόμο και τα πράγματα του τίτλου βάσει του οποίου έγινε η βεβαίωση, εφόσον δεν

προβλέπεται κατ' αυτού ένδικο βοήθημα που επιτρέπει τον έλεγχο του κατά το νόμο και την ουσία ή δεν υφίσταται σχετικώς δεδρασμένο. 5. ...».

Άρθρο 225: «Το δικαστήριο, αν διαπιστώσει παράβαση νόμου ή ουσιαστικές πλημμέλειες της προσβαλλόμενης πράξης, προβαίνει στην ολική ή μερική ακύρωση ή στην τροποποίηση της. Σε διαφορετική περίπτωση προβαίνει στην απόρριψη της ανακοπής».

Άρθρο 226: « 1. Οι αποφάσεις που εκδίδονται κατά την παρούσα διαδικασία υπόκεινται ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων κατά τα άρθρα 81-111 αναλόγως εφαρμοζόμενα στα ένδικα μέσα της ανακοπής ερημοδικίας, της έφεσης, της αίτησης αναθεώρησης, της τριπανάκοπής και της αίτησης διόρθωσης ή ερμηνείας. 2. ...».

Στα άρθρα 81 και 88 ΚΔΔ , στα οποία παραπέμπουν οι παραπάνω διατάξεις του άρθρου 226, ορίζονται τα εξής :

Άρθρο 81: «1. Ένδικα μέσα, τα οποία ασκούνται ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων είναι η ανακοπή ερημοδικίας, η έφεση, η αίτηση αναθεώρησης , η τριπανάκοπή και η αίτηση διόρθωσης ή ερμηνείας. 2. Ως προς την αίτηση αναίρεσης έχουν εφαρμογή οι εκάστοτε ισχύουσες, σχετικές με αυτήν, διατάξεις της νομοθεσίας που αφορά το Συμβούλιο της Επικρατείας».

Άρθρο 88: «Εφόσον στον Κώδικα δεν ορίζεται ειδικώς διαφορετικά, οι προθεσμίες των ένδικων μέσων , καθώς και η άσκησή τους, δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα . Είναι όμως δυνατόν να χορηγηθεί κατά περίπτωση, αναστολή εκτέλεσης της πράξης ή της Απόφασης , σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 200 έως 209.....»

Στο άρθρο 196 ΚΔΔ ορίζεται: «Οι αποφάσεις, με τις οποίες απαγγέλλεται η ακύρωση ή τροποποίηση εκτελεστής ατομικής διοικητικής πράξης ή ακύρωση παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας , ισχύουν έναντι όλων».

Τέλος η παράγραφος 3 του άρθρου 285 ΚΔΔ : προβλέπει ότι «3. Οι διατάξεις που προβλέπουν υπέρ του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου την αναστολή εκτέλεσης τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων, μέχρις ότου αυτές καταστούν αμετάκλητες, παύουν να ισχύουν όσον αφορά στη διοικητική δίκη ...».

Δ. Στο άρθρο 7 παρ. 4 του Οργανισμού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ν. 3086/2002), όπως ισχύει, ορίζεται: « *Οι γνωμοδοτήσεις δεν δημιουργούν δικαίωμα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου, πριν από την αποδοχή τους με επισημειωματική πράξη από τον Πρόεδρο της Βουλής, τον αρμόδιο Υπουργό, ή το Διοικητικό Συμβούλιο Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου ή άλλο κατά νόμο αρμόδιο όργανο αυτού ή Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής ή από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας . Μετά την αποδοχή τους οι γνωμοδοτήσεις αποτελούν πράξεις, που είναι υποχρεωτικές για τη Διοίκηση ή το Νομικό Πρόσωπο ή την Ανεξάρτητη Αρχή»*

ΙΙΙ.- ΕΡΜΗΝΕΙΑ- ΥΠΑΓΩΓΗ

Από τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων, σε σχέση με τα υποβληθέντα ερωτήματα, προκύπτουν τα εξής:

Α. Επί του α' υποερωτήματος:

1. Με την θέσπιση των διατάξεων του άρθρου 326 παρ. 5 του ν.4072/2012 προστέθηκαν στο τέλος του άρθρου 4 παρ. 1 του ν.3068/2002 (Α' 274) τέσσερα (4) νέα εδάφια, με τα οποία, μεταξύ των άλλων, ορίζεται ότι η εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων που υπόκεινται σε ένδικα μέσα ή βοηθήματα, (και συνεπώς δεν έχουν καταστεί αμετάκλητες), και από τις οποίες απορρέει χρηματική υποχρέωση του Δημοσίου, διενεργείται ύστερα από προσκόμιση από τον δικαιούχο ισόποσης εγγυητικής επιστολής Τράπεζας, εγγύηση η οποία, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μπορεί μετά από αίτημα του δικαιούχου να μειώνεται έως το ήμισυ από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση. Με την συγκεκριμένη νομοθετική παρέμβαση, παρέχεται στο Δημόσιο που καλείται να εκτελέσει δικαστική απόφαση, με την καταβολή στον δικαιούχο ορισμένου χρηματικού ποσού; μια πρόσθετη «εξασφαλιστική σύμβαση» που συνίσταται στην υποχρεωτική προσκόμιση εκ μέρους του δικαιούχου της ως άνω ισόποσης εγγυητικής επιστολής.

Ήδη, όπως μνημονεύεται και από την ερωτώσα υπηρεσία, με την υπ' αριθ. 9/2013 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, σε Ολομέλεια και Συμβούλιο, εκρίθη, κατά πλειοψηφία, ότι οι σχετικές διατάξεις που εξαρτούν την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων από τη προσκόμιση εγγυητικής επιστολής είναι αντισυνταγματικές.

Με την υπ' αριθ. 460/2013 γνωμοδότηση του Β Τμήματος ΝΣΚ το ζήτημα που ανέκυψε από την, κατά τα ανωτέρω, δοθείσα ερμηνεία των σχετικών διατάξεων,

λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος έκδοσης της με αριθ. 466/2012 προγενέστερης γνωμοδότησης Ν.Σ.Κ. σχετικά με την ερμηνεία των ίδιων διατάξεων, παρεπέμφθη, λόγω μείζονος σπουδαιότητας, στην Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Τέλος, διευκρινίζεται ότι η επικαλούμενη από την ερωτώσα υπηρεσία υπ' αριθ. 209/2013 γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. αφορά σε συγκεκριμένο ιστορικό σε σχέση με αίτημα εκτέλεσης καταψηφιστικής δικαστικής απόφασης, τόσο ως προς το κεφάλαιο, όσο και ως προς τους τόκους.

2. Στην περίπτωση του α' υποερωτήματος με την υπ' αριθμ. 3378/2012 απόφαση του, δικάσαντος ως Εφετείο, Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, απορρίφθηκε η έφεση του Ελληνικού Δημοσίου κατά της υπ' αριθμ. 1033/2005 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης και μ' αυτόν τον τρόπο η τελευταία απόφαση κατέστη τελεσίδικη. Με την ανωτέρω απόφαση το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεώθηκε να καταβάλει στην ενάγουσα εταιρεία ορισμένο χρηματικό ποσό, ως αχρεωστήτως καταβληθέν, νομιμοτόκως από της 9-9-2002, (ημερομηνία επίδοσης της σχετικής αγωγής στο Δημόσιο). Στην συνέχεια το Ελλ. Δημόσιο άσκησε αίτηση αναίρεσης κατά της ανωτέρω εφετειακής απόφασης. Όπως προκύπτει από τη σχετική δήλωση της εταιρείας, αυτή ζητάει από τη Διοίκηση την επιστροφή μόνο του επιδικασθέντος κεφαλαίου, ως προς το οποίο η σχετική δικαστική κρίση έχει καταστεί αμετάκλητη, δεδομένου ότι με τη προαναφερθείσα αίτηση αναίρεσης του Δημοσίου κατά της εφετειακής απόφασης (γεγονός που επιβεβαιώνεται από το περιεχόμενο του σχετικού δικογράφου) πλήττεται μόνο το κεφάλαιο των τόκων.

Κατά συνέπεια, υπό το δεδομένο ιστορικό του α' υποερωτήματος που αφορά σε αίτημα καταβολής αμετακλήτως επιδικασθέντος ποσού, δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 3068/2002, όπως ισχύει.

Β. Επί του β' υποερωτήματος

1. Οι γνωμοδοτήσεις του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, μετά την αποδοχή τους από το αρμόδιο όργανο, αποτελούν πράξεις που είναι υποχρεωτικές για τη

Διοίκηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρ. 7, παρ. 4 του Οργανισμού του Ν.Σ.Κ (βλ. ΟΛ.ΣΤΕ 830,831/2010, Γνωμ.ΝΣΚ 190/2012)

2. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α1 Διακοπών) με την υπ' αριθμ. 466/2012 Γνωμοδότησή του, που, όπως αναφέρει και η ερωτώσα υπηρεσία, έγινε αποδεκτή από τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, (σχ. το υπ' αριθμ. πρωτ. 2/70452/0026/2012/23-8-2013 έγγραφο της 26^{ης} Δ/σης ΓΛΚ), ερμηνεύοντας τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 326 του ν.40723/2012, που, κατά τα προαναφερθέντα, προστέθηκαν στο αρθρ. 4 παρ. 1 του ν.3068/2002, γνωμοδότησε, κατά πλειοψηφία, ότι «η υποχρέωση προσκομιδής εγγυητικής επιστολής προϋποθέτει δικαστική απόφαση ή άλλο εκτελεστό τίτλο, όπως οι έννοιες αυτών οριοθετούνται στην παράγραφο 2 του παραπάνω άρθρου, σε συνδυασμό με το άρθρο 904 του Κ.ΠολΔικ., από τους οποίους να απορρέει ευθέως και αμέσως, εκ του διατακτικού, υποχρέωση του Δημοσίου προς καταβολή χρηματικής παροχής και όχι εμμέσως υποχρέωση συμμόρφωσης του Δημοσίου προς διαπλαστική ή αναγνωριστική απόφαση, με την οποία το Δημόσιο δεν καταδικάζεται σε καταβολή συγκεκριμένου ποσού.

3. Η προαναφερθείσα υπ' αριθ. 466/2012 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, από τον χρόνο αποδοχής της αποτελεί πράξη υποχρεωτική για τη Διοίκηση. Κατά συνέπεια και δεδομένου ότι η σχετική πράξη αποδοχής της γνωμοδότησης εξακολουθεί να ισχύει, δεν συντρέχει περίπτωση απάντησης στο β' υποερώτημα, με το οποίο, κατ' ουσίαν, ζητείται η επανεξέταση της γνωμοδότησης, κατ' επίκληση είτε των μη γενομένων αποδεκτών σκέψεων της μειοψηφίας της, είτε προγενέστερων της έκδοσής της στοιχείων (παλαιότερες γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ).

Γ. Επί του γ' υποερωτήματος

1. Κατά την σαφή έννοια της διάταξης του άρθρ. 196 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας οι αποφάσεις, με τις οποίες ακυρώνεται ή τροποποιείται εκτελεστέα ατομική διοικητική πράξη, ισχύουν έναντι όλων. Επίσης από τον συνδυασμό των διατάξεων που διέπει την διαδικασία της διοικητικής εκτέλεσης, (ΚΕΔΕ, Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας), προκύπτει ότι, ακόμη και αν συντρέχουν πλημμέλειες της εκτελεστικής διαδικασίας, οι πράξεις εκτέλεσης δεν καθίστανται αυτοδικαίως άκυρες,

αλλά είναι δυνητικά ακυρώσιμες με διαπλαστική απόφαση, κατόπιν προσβολής αυτών με ανακοπή του άρθρ. 217 του ΚΔΔ η οποία ασκείται κατά στάδια, τηρουμένων αποκλειστικών δικονομικών προθεσμιών (άρθρ. 220, 224 παρ. 3 ΚΔΔ). Αν παρέλθει άπρακτη η οριζόμενη προθεσμία προσβολής τότε επέρχεται έκπτωση από το δικαίωμα άσκησης ανακοπής κατ' αυτής και ακύρωσής της και η πράξη καθίσταται πλέον απρόσβλητη, παράγουσα όλα τα έννομα αποτελέσματα. (βλ. Ολ.Γνωμ. ΝΣΚ 191/2014). Συνεπώς αν με δικαστική απόφαση ακυρωθεί η ταμειακή βεβαίωση, η αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου, που στηρίζεται σ' αυτήν, ως αυτοτελής διοικητική πράξη, δεν είναι αυτοδικαίως άκυρη, αλλά διατηρεί την εγκυρότητά της μέχρις ότου τυχόν ακυρωθεί ρητά με δικαστική απόφαση. Με την προαναφερθείσα όμως νομική κατάσταση το Δημόσιο στην ουσία δεν δύναται να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση, εφόσον η ταμειακή βεβαίωση, στην οποία στηρίζεται αυτή, έχει ακυρωθεί και ως εκ τούτου η τυχόν επίσπευση της εκτέλεσης είναι παράνομη.

2. Εξ ετέρου, στα πλαίσια της εν γένει υποχρέωσης του Ελληνικού Δημοσίου να συμμορφώνεται με τις δικαστικές αποφάσεις (άρθρ. 95 παρ. 5 του Συντάγματος και άρθρ. 1 του ν.3068/2002), την αρχή της νομιμότητας της διοικητικής δράσης και την αρχή της χρηστής διοίκησης που πρέπει να προσδιορίζουν και να κατευθύνουν, κάθε φορά, τις ενέργειες της διοίκησης, το Δημόσιο δύναται όχι μόνο να θεωρεί ως ανίσχυρη και μη υφιστάμενη στο νομικό κόσμο την ακυρωθείσα διοικητική πράξη αλλά και να προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την αναμόρφωση της νομικής κατάστασης που έχει προκύψει αμέσως ή εμμέσως από την ακυρωθείσα πράξη, με αποκλειστικό σκοπό να αποκαταστήσει τα πράγματα στο σημείο εκείνο, στο οποίο θα είχαν εξελιχθεί αυτά εάν δεν είχε μεσολαβήσει η ακυρωθείσα πράξη (βλ.Γνωμ.ΝΣΚ 347/2009, 525/2006).

3. Στην περίπτωση του υποερωτήματος, με τις οριστικές αποφάσεις υπ' αριθμ. Α3638 και Α3635/2013 του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών ακυρώθηκαν οι προσβληθείσες ατομικές ειδοποιήσεις και αναγνωρίστηκε ότι οι αντίστοιχες ταμειακές βεβαιώσεις δεν δύναται να αποτελέσουν νόμιμο έρεισμα για την διοικητική εκτέλεση. Αντιθέτως, οι ένδικες αναγκαστικές κατασχέσεις εις χείρας τρίτων που έχουν εκδοθεί σε βάρος των ανακοπουσών Π.Η. και Χ.Η. είναι έγκυρες, αφού, κατά το διδόμενο ιστορικό, επί των ανακοπών που άσκησαν οι ανωτέρω κατ'

αυτών δεν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση που να τις ακυρώνει. Συνεπώς, στην παρούσα φάση, δεν συντρέχει νόμιμη περίπτωση άρσης των ένδικων κατασχέσεων εις χείρας τρίτων και επιστροφής των αποδοθέντων, βάσει αυτών, χρηματικών ποσών. Επισημαίνεται ότι η διηγηματικά αναφερόμενη από την ερωτώσα υπηρεσία περίπτωση του άλλου συνοφειλέτη Α.Η. αφορούσε σε ακύρωση κατασχέσεων με δικαστική απόφαση και δεν πρέπει να συγχέεται με την υπό κρίση περίπτωση.

IV. – Εν όψει των ανωτέρω, επί των τεθέντων ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδότησε ομόφωνα ότι:

α) Επί του α' υποερωτήματος:

Για την καταβολή (από το Δημόσιο) του αμετακλήτως επιδικασθέντος ποσού κεφαλαίου του ιστορικού του ερωτήματος, δεν προκύπτει περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 4 ν. 3068/2002, όπως ισχύει.

β) Επί του β' υποερωτήματος:

Δεν συντρέχει περίπτωση απάντησης, δεδομένου ότι δια του υποερωτήματος και χωρίς επίκληση νεωτέρων στοιχείων ζητείται επανεξέταση αρμοδίως γενομένης αποδεκτής και, ως εκ τούτου, δεσμευτικής για τη Διοίκηση, γνωμοδότησης και

γ) Επί του γ' υποερωτήματος:

Δεν συντρέχει νόμιμη περίπτωση άρσης των επιβληθεισών, σε βάρος των Π.Η. και Χ.Η., εις χείρας τρίτων αναγκαστικών κατασχέσεων, οι οποίες δεν έχουν ακυρωθεί με δικαστική απόφαση.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 13 Νοεμβρίου 2014

Η Προεδρεύουσα του Τμήματος

Στυλιανή Χαριτάκη

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Η Εισηγήτρια

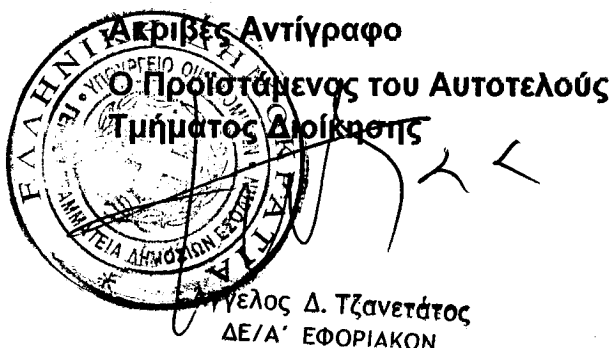
Ελένη Πασαμιχάλη

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Γίνεται δεκτή

Ο Γεν. Γραμματέας Δημ. Εσόδων

Γ. Πιτσιλής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ 466/2012
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Α1 Διακοπών
Συνεδρίαση της 5^{ης} Σεπτεμβρίου 2012

Σύνθεση:

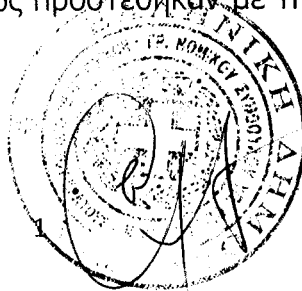
Πρόεδρος : Βασίλειος Σουλιώτης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Ανδρέας Φυτράκης, Αλέξανδρος Καραγιάννης, Χρυσάφουλα Αυγερινού, Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλια, Κων/νος Κατσούλας, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Αναστάσιος Μπάνος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Το, υπ' αρ. πρωτ. 2/42101^α/0026/12.6.2012, έγγραφο της 26^{ης} Διεύθυνσης Συντονισμού και Ελέγχου Εφαρμογής Δημοσιολογιστικών διατάξεων (Τμήμα Α') του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, που υπογράφεται από τον Υπουργό των Οικονομικών.

Περίληψη Ερωτήματος: α) Αν, οι αποφάσεις επί αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων, οι προσωρινές διαταγές καθώς και οι διαταγές πληρωμής, υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των τεσσάρων τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν.3068/2002, όπως προστέθηκαν με την παρ.5 του άρθρου 326 του ν.4072/2012.

β) Σε καταφατική περίπτωση στο προηγούμενο υποερώτημα, αν υπάρχουν ειδικότερες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων επί των αποφάσεων αυτών.

γ) Αν εξαιρείται κάποια δικαστική απόφαση ή κάποιος εκτελεστός τίτλος από την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων.

δ) Ποιά θεωρείται ως κρίσιμη ημερομηνία για τον υπολογισμό οφειλομένων τόκων, σε περίπτωση εκτέλεσεως δικαστικής απόφασεως που επιδικάζει και τόκους, προκειμένου να υπολογιστεί το ακριβές ποσό της εγγυητικής επιστολής που θα πρέπει να προσκομιστεί, και

ε) Ποιά ένδικα βοηθήματα δεν υπόκεινται σε χρονικό περιορισμό, ούτως ώστε ο εκτελεστός τίτλος να μπορεί να εκτελεστεί χωρίς εγγύηση, μετά την άπρακτη πάροδο 90 ημερών από την επίδοσή του.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α1 Διακοπών), γνωμοδότησε ως εξής:

A. 1. Με την παρ.5 του άρθρου 326 του ν.4072/2012 (Α' 86) προστέθηκαν τέσσερα εδάφια στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν.3068/2002 (Α' 274) και η παράγραφος αυτή (παρ.1, άρθρου 4, ν.3068/2002), διαμορφώθηκε και ισχύει από τις 11.4.2012, (ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του ν.4072/2012), ως εξής:

«1. Η αναγκαστική εκτέλεση για να ικανοποιηθεί χρηματική απαίτηση κατά του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. γίνεται με κατάσχεση της ιδιωτικής περιουσίας αυτών.

Αποκλείεται η κατάσχεση απαιτήσεων που πηγάζουν από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου ή απαιτήσεων χρηματικού ή μη αντικειμένου το οποίο έχει ταχθεί για την άμεση εξυπηρέτηση ειδικού δημόσιου σκοπού.

Η εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων ή άλλων εκτελεστών τίτλων, που υπόκεινται σε ένδικα μέσα ή βοηθήματα και από τους οποίους απορρέει

χρηματική υποχρέωση του Δημοσίου, διενεργείται ύστερα από προσκόμιση εκ μέρους του δικαιούχου ισόποσης εγγυητικής επιστολής Τραπέζης.

Το δικαστήριο, που εξέδωσε την εκτελεστή απόφαση ή το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η εκδίκαση του ενδίκου βοηθήματος, μπορεί, κατόπιν σχετικού αιτήματος, αναλόγως της φερεγγυότητας του δικαιούχου ή των λοιπών εγγυήσεων που προσφέρει ή κρίνονται αναγκαίες να μειώσει το ύψος της εγγυητικής επιστολής μέχρι του ενός δευτέρου.

Αν η άσκηση του ενδίκου βοηθήματος δεν υπόκειται σε χρονικό περιορισμό ο εκτελεστός τίτλος μπορεί να εκτελεσθεί χωρίς εγγύηση, μετά την άπρακτη πάροδο 90 ημερών από την επίδοση του.

Η εγγυητική επιστολή εκδίδεται υπέρ της υπηρεσίας, που είναι αρμόδια για την καταβολή, και επιστρέφεται μετά από την προσκόμιση πιστοποιητικού αμετάκλητης, υπέρ του αντιδίκου του υπόχρεου, επίλυσης της διαφοράς ή της μη ασκήσεως ενδίκου μέσου ή βοηθήματος μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται από το νόμο.».

2. Περαιτέρω με το άρθρο 1 του ν.3068/2002, όπως το άρθρο συμπληρώθηκε διαδοχικά με το άρθρο 20 του ν.3301/2004 (Α' 263) και την παρ.3 του άρθρου 4ε του ν.3388/2005 (Α' 225), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1

Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει.

Δεν είναι δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του παρόντος και δεν εκτελούνται οι εκτελεστοί τίτλοι που αναφέρονται στις περιπτώσεις των

εδαφίων γ'-ζ' της παρ.2 του άρθρου 904 Κ.Πολ.Δ. πλην των κηρυχθεισών εκτελεστών αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν και για τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού

δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, τα οποία ανήκουν εξ ολοκλήρου στο Δημόσιο.».

3. Με το άρθρο 904 του Κ.Πολ.Δ., ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 904

1. Αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να γίνει μόνο βάσει εκτελεστού τίτλου.

2. Εκτελεστοί τίτλοι είναι:

α) οι τελεσίδικες αποφάσεις, καθώς και οι αποφάσεις κάθε ελληνικού δικαστηρίου που κηρύχθηκαν προσωρινά εκτελεστές,

β) οι διαιτητικές αποφάσεις,

γ) τα Πρακτικά ελληνικών δικαστηρίων που περιέχουν συμβιβασμό ή προσδιορισμό δικαστικών εξόδων,

δ) τα συμβολαιογραφικά έγγραφα,

ε) οι διαταγές πληρωμής που εκδίδουν έλληνες δικαστές και απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου.

στ) οι αλλοδαποί τίτλοι που κηρύχθηκαν εκτελεστοί,

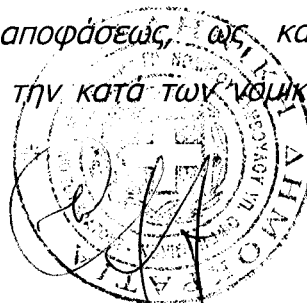
ζ) οι διαταγές και πράξεις που αναγνωρίζονται από το νόμο ως τίτλοι εκτελεστοί.».

4. Με το άρθρο 19 του ν.1715/1951 (Α' 94) όπως συμπληρώθηκε με την παρ.11 του άρθρου 41 του ν.2065/1992 (Α' 113) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρον 19

Άσκηση αναίρεσης από Δημόσιο ως και η προθεσμία τη αναστέλλει εκτέλεση τελεσίδικης απόφασης

1. Η ασκηθείσα υπό του Δημοσίου, του Ταμείου Εθνικού Στόλου, του Ταμείου Εθνικής Αμύνης και του παλαιού Εκκλησιαστικού Ταμείου αίτησις αναίρεσεως κατά τελεσιδικού δικαστικής απόφασεως, ως και η προς άσκησιν τοιαύτης προθεσμία, αναστέλλει την κατά των νομικών τούτων

προσώπων εκτέλεσιν της αποφάσεως, και καθ' ας έτι περιπτώσεις θα επιτρέπεται αυτή.

2. Η εκτέλεση αποφάσεων διοικητικών δικαστηρίων επί διοικητικών διαφορών ουσίας κατά των νομικών προσώπων, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, αναστέλλεται μέχρις ότου καταστούν αμετάκλητες.».

5. Με την παράγραφο 3 του άρθρου 285 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το άρθρο 37 του ν.3657/2008 (Α' 77) και συμπληρώθηκε με την παρ.2 του άρθρου 43 του ν. 3772/2009 (Α' 112) ορίστηκαν τα εξής:

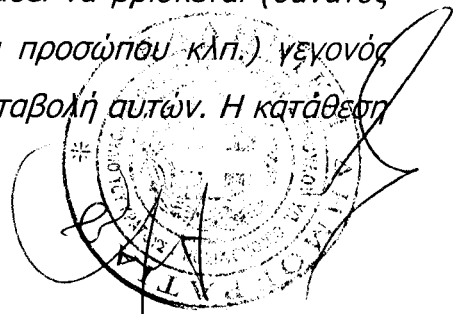
«Άρθρο 285

3. Οι διατάξεις που προβλέπουν υπέρ του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου την αναστολή εκτέλεσης τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων, μέχρις ότου αυτές καταστούν αμετάκλητες, παύουν να ισχύουν όσον αφορά στη διοικητική δίκη.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται στις δικαστικές αποφάσεις που δημοσιεύονται μετά την 7η Ιουνίου 2008.».

B. Από τη συστηματική, γραμματική και την σύμφωνη με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ερμηνεία των κρίσιμων διατάξεων προκύπτουν τα εξής:

1. Με τις διατάξεις των εδαφίων που προστέθηκαν στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν.3068/2002 με την παρ.5 του άρθρο 326 του ν.4072/2012, σκοπείται, όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου, «η προστασία του Δημοσίου ενόψει του ότι δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο, όταν μετά από ικανό χρονικό διάστημα εκδικάζεται αμετακλήτως υπόθεση, το Δημόσιο να αδυνατεί να εισπράξει τα επιδικασθέντα ποσά λόγω του ότι ο υπόχρεος προς επιστροφή είναι αναξιόχρεος ή παύει να βρίσκεται (θάνατος φυσικού προσώπου, παύση λειτουργίας νομικού προσώπου κλπ.) γεγονός που καθιστά άκρως δυσχερή ή και αδύνατη την καταβολή αυτών. Η κατάθεση

εγγυητικής επιστολής, εξάλλου αποτρέπει την παρέκκλιση της δίκης από πλευράς του αντιδίκου του Δημοσίου με καταχρηστικά αιτήματα αναβολών στον αναιρετικό βαθμό κλπ., προκειμένου να απομακρύνει το ενδεχόμενο ανατροπής της εκτελεσθείσης αποφάσεως...».

2. Οι κρίσιμες διατάξεις έχουν τεθεί στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν.3068/2002, με την οποία ρυθμίζεται ο τρόπος αναγκαστικής εκτελέσεως προκειμένου να ικανοποιηθούν χρηματικές απαιτήσεις κατά του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ.. και με αυτές συστήνεται με νόμο, δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου, προς εξασφάλιση του τελευταίου σε περίπτωση που η εκτελεσθησόμενη δικαστική απόφαση, ανατραπεί από μεταγενέστερη δικαστική απόφαση, μετά την εκτέλεσή της (αναγκαστική εκ του νόμου εγγυοδοσία ή «εγγυοδοσία εκτελέσεως»), στο πλαίσιο ασκηθέντος ενδίκου μέσου ή βοηθήματος.

3. Ως «δικαστική απόφαση», σύμφωνα με τις κρίσιμες νέες διατάξεις, νοείται η απόφαση δικαστηρίου όπως εννοιολογικά έχει οριοθετηθεί στο άρθρο 1 του ν.3068/2002 (με τις προσθήκες εδαφίων δυνάμει, κυρίως, του άρθρου 20 του ν.3301/2004).

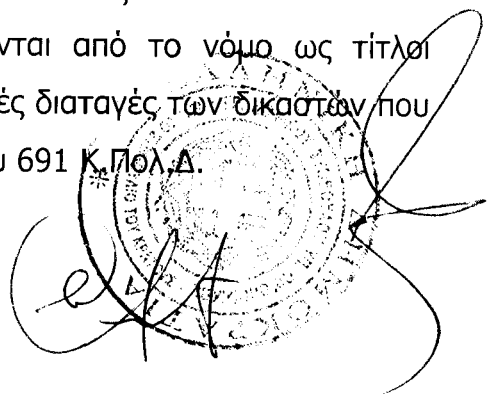
Συνεπώς δεν είναι «δικαστικές αποφάσεις» οι εκτελεστοί τίτλοι που αναφέρονται στις περιπτώσεις των εδαφίων γ' - ζ' της παρ. 2 του άρθρου 904 Κ.,Πολ.Δ., πλην των κηρυχθεισών εκτελεστών αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων. Ειδικότερα δεν είναι «δικαστικές αποφάσεις» και δεν εκτελούνται, ώστε να εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο εφαρμογής των νέων διατάξεων περί υποχρεωτικής εγγυοδοσίας:

α) τα πρακτικά ελληνικών δικαστηρίων που περιέχουν συμβιβασμό ή προσδιορισμό εξόδων,

ββ) τα συμβολαιογραφικά έγγραφα,

γγ) οι διαταγές πληρωμής που εκδίδουν έλληνες δικαστές και

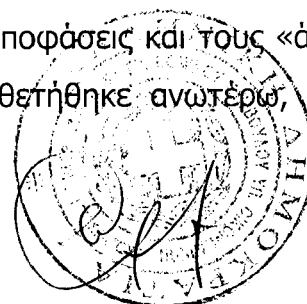
δδ) οι διαταγές και πράξεις που αναγνωρίζονται από το νόμο ως τίτλοι εκτελεστοί, μεταξύ των οποίων και οι προσωρινές διαταγές των δικαστών που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 691 Κ.Πολ.Δ.

Ως «άλλους εκτελεστούς τίτλους», η νέα διάταξη εννοεί τις διαιτητικές αποφάσεις (άρθρο 904 Κ.Πολ.Δ., παρ.2, περιπτ. β') και τις αλλοδαπές δικαστικές αποφάσεις που κηρύχθηκαν εκτελεστές (άρθρο 904 Κ.Πολ.Δ. παρ.2 περιπτ. στ'), δεδομένου ότι μόνον αυτοί οι τίτλοι, μαζί με τις δικαστικές αποφάσεις των ελληνικών δικαστηρίων, επιτρέπεται να εκτελεσθούν κατά του Δημοσίου, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο του άρθρου 1 του ν.3068/2002 (όπως προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν.3301/2004).

4. Περαιτέρω, κατά την άποψη της πλειοψηφίας, που σχηματίστηκε από τις ψήφους του Προέδρου του Τμήματος Βασιλείου Σουλιώτη, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ. και των Νομικών Συμβούλων του Κράτους, Χρυσάφουλας Αυγερινού, Μεταξιάς Ανδροβιτσάνεα, Ανδρέα Ανδρουλιδάκη, Στυλιανής Χαριτάκη, Δημητρίου Χανή, Ευφροσύνης Μπερνικόλα, Γαρυφαλίας Σκιάνη και Κων/νου Κατσούλα (ψήφοι εννέα -9-), προς την οποία συντάχθηκε και ο Εισηγητής Πάρεδρος Αναστάσιος Μπάνος (γνώμη χωρίς ψήφο), από τις «δικαστικές αποφάσεις» και τους «άλλους εκτελεστούς τίτλους» όπως η έννοια τους οριοθετήθηκε ανωτέρω, πρέπει να «απορρέει χρηματική υποχρέωση» του Δημοσίου. Από την συστηματική ένταξη των νέων διατάξεων στο άρθρο 4 του ν.3068/2002 και δη στο τέλος της παραγράφου 1 με την οποία προσδιορίζεται ο τρόπος αναγκαστικής εκτελέσεως κατά του Δημοσίου για να ικανοποιηθεί χρηματική απαίτηση κατ' αυτού, καθώς και από τη γραμματική εκφορά των νέων διατάξεων σύμφωνα με την οποία, πρέπει να πρόκειται για «εκτέλεση» «εκτελεστών» δικαστικών αποφάσεων ή άλλων «εκτελεστών τίτλων» (τρίτο και τέταρτο νέα εδάφια παρ. 1 άρθρου 4 ν.3068/2002), προκύπτει ότι η «απόρροια» της χρηματικής υποχρεώσεως του Δημοσίου πρέπει να προκύπτει ευθέως και αμέσως εκ του διατακτικού της και όχι «εμμέσως» από το σκεπτικό της αποφάσεως ή από την υποχρέωση συμμορφώσεως του Δημοσίου προς άλλου είδους διατακτικό (διαπλαστικό ή αναγνωριστικό) με το οποίο πάντως δεν καταδικάζεται το Δημόσιο στην καταβολή συγκεκριμένου ποσού.

Κατά συνέπεια των ανωτέρω, από τις δικαστικές αποφάσεις και τους «άλλους εκτελεστούς τίτλους», όπως η έννοια τους οριοθετήθηκε ανωτέρω, μόνον

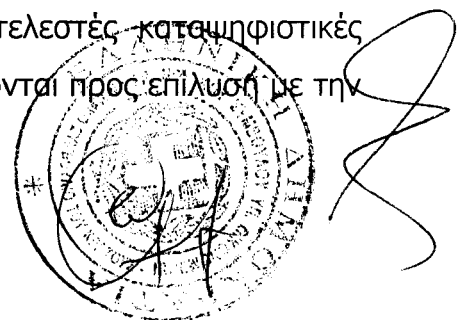
όσες αθροιστικά, αα) παράγουν εκτελεστότητα, είναι δηλαδή καταψηφιστικές, ββ) επιδικάζουν χρηματική απαίτηση σε βάρος του Δημοσίου, και γγ) υπόκεινται σε ένδικο μέσο ή βοήθημα, εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο των νέων κρισιολογούμενων διατάξεων σύμφωνα με τις οποίες η εκτέλεση τους εξαρτάται από προηγούμενη εκ του νόμου αναγκαστική εγγυοδοσία.

Κατά τη γνώμη όμως της μειοψηφίας, που σχηματίστηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Ανδρέα Φυτράκη, Αλεξάνδρου Καραγιάννη και Δήμητρας Κεφάλα, (ψηφοί τρεις-3-), στο πεδίο εφαρμογής των νέων διατάξεων εμπίπτουν όχι μόνον οι καταψηφιστικές αλλά και οι αναγνωριστικές και οι διαπλαστικές αποφάσεις, καθώς και οι διαταγές πληρωμής και οι προσωρινές διαταγές δικαστών, εφόσον κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσης του Δημοσίου να συμμορφωθεί προς το περιεχόμενό τους, όπως ορίζεται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 1 του ν.3068/2002, το Δημόσιο προβαίνει σε ικανοποίηση χρηματικής απαιτήσεως κατ' αυτού, η οποία αναγνωρίστηκε ή διαπλάστηκε με τη δικαστική απόφαση ή της οποίας η πληρωμή επιτάσσεται με διαταγή πληρωμής ή προσωρινή διαταγή δικαστή.

5α). Οι καταψηφιστικές δικαστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων παράγουν εκτελεστότητα, συνεπεία της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του ν.1715/1951, μόνον εφόσον είναι αμετάκλητες. Συνεπώς, οριστικές ή τελεσίδικες καταψηφιστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, με τις οποίες επιδικάζεται χρηματική απαίτηση σε βάρος του Δημοσίου, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των νέων διατάξεων περί εγγυοδοσίας, διότι δεν τίθεται ζήτημα εκτελέσεώς τους πριν καταστούν αμετάκλητες.

Εξαιρεση από τον ανωτέρω κανόνα εισάγεται με την ειδικότερη και νεώτερη διάταξη της παρ.5 του άρθρου 77 του ν.3669/2008, σύμφωνα με την οποία οι (οριστικές) αποφάσεις του πολιτικού Εφετείου που δίκασε διαφορά από δημόσιο έργο, είναι «αμέσως εκτελεστές».

β). Όσον αφορά τις δικαστικές αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων, «οι τελεσίδικες, οι ανέκκλητες και οι προσωρινώς εκτελεστές καταψηφιστικές αποφάσεις οι οποίες εκδίδονται για διαφορές που άγονται προς επίλυσή με την

άσκηση αγωγής, αποτελούν τίτλο εκτελεστό κατά το άρθρο 904 του Κ.Πολ.Δ.» (άρθ.199 παρ.1 Κ.Διοικ.Δικ.).

Σύμφωνα δε, με την παράγραφο 4 του άρθρου 199 του Κ.Διοικ.Δικ. και οι τελεσιδίκες και ανέκκλητες αναγνωριστικές αποφάσεις καθίστανται καταψηφιστικές με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου που τις εξέδωσε, εφόσον καταβληθεί το, κατά το άρθρο 274 Κ.Διοικ.Δικ., τέλος δικαστικού ενσήμου.

Εκ των ανωτέρω παρέπεται ότι οι κρισιολογούμενες διατάξεις για την αναγκαστική, εκ του νόμου, εγγυοδοσία πριν την εκτέλεση δικαστικής αποφάσεως διοικητικού δικαστηρίου, εφαρμόζονται, κατ' αρχήν, επί:

- α) των καταψηφιστικών τελεσιδίκων αποφάσεων,
- β) των καταψηφιστικών ανεκκλήτων αποφάσεων και
- γ) των καταψηφιστικών αποφάσεων που κηρύχθηκαν προσωρινώς (προώρως) εκτελεστές, σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 80 του Κ.Διοικ.Δικ. (όπως η παράγραφος αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 του ν.3659/2008 (Α' 77)).

γ). Οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι οποίες, αποφαινόμενες επί του ενδίκου βοηθήματος της εφέσεως, προβαίνουν στον κανονισμό ή την αναπροσαρμογή συντάξεων, (συνταξιούχων του Δημοσίου), στο προσήκον ύψος, είναι διαπλαστικές και δεν γεννάνται για αυτές υποχρέωση εκτελέσεως, αλλά συμμορφώσεως της Διοικήσεως προς το, έναντι πάντων, διαπλαστικό περιεχόμενό τους. Ως εκ τούτου, δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των περί αναγκαστικής εγγυοδοσίας, νέων διατάξεων.

Ωστόσο, μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 4/2001 αποφάσεως του ΑΕΔ, διαπλάστηκε το ένδικο βοήθημα της αγωγής ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με το οποίο άγονται προς καταψήφιση με την μορφή αποζημιώσεως κατ' άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ., αξιώσεις κατά του Δημοσίου, πηγάζουσες από παράνομο μη προσήκοντα καθορισμό συντάξεως εκ μέρους της Διοικήσεως, και δη για το προγενέστερο χρονικό διάστημα της, κατ' άρθρο 60 παρ.1 Α.Ν. 1854/1951, τριετίας. (Βλ. ΑΕΔ 4/2001, ΟΛ.Ε.Σ. 1346/2006, 743/2010, 1726/2010, 1746/2010 κ.ά.)

Το ένδικο βοήθημα της αγωγής ασκείται ενώπιον του Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η απόφαση του οποίου υπόκειται στα έκτακτα ένδικα μέσα της αναιρέσεως και της αναθεωρήσεως.

Ως προς την εκτελεσιμότητα οι καταψηφιστικές αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί αγωγών εκ του άρθρου 105 Εισ.Ν.Α.Κ. κατά τα ανωτέρω, παράγουν εκτελεσιμότητα μόνον εφ' όσον είναι αμετάκλητες, σύμφωνα με την ειδική διάταξη του άρθρου 15 του ν.2521/1997 (Α' 174) σε συνδυασμό και με τη διάταξη του άρθρου 122 του Π.Δ. 1225/1981. (βλ.αντιθ..Ολ.Ε.Σ. 1091/2003, Ολ.ΣΤΕ 3036/2008)

Κατά συνέπεια δεν τίθεται ζήτημα εφαρμογής των νέων, περί αναγκαστικής εγγυοδοσίας, διατάξεων, επί των καταψηφιστικών αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δεδομένου ότι αυτές εκτελούνται εφόσον είναι αμετάκλητες.

6α). Ως «ένδικα μέσα» νοούνται τα τακτικά και έκτακτα ένδικα μέσα του Κ.Πολ.Δ. (προκειμένου περί αποφάσεως πολιτικού δικαστηρίου) και τα τακτικά και έκτακτα ένδικα μέσα του Κ.Διοικ.Δικ., (προκειμένου περί αποφάσεως διοικητικού δικαστηρίου).

Τα τακτικά ένδικα μέσα στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης, με τα οποία εμποδίζεται η επέλευση της τελεσιδικίας, είναι η έφεση και η ανακοπή ερημοδικίας, ενώ τα έκτακτα, που προϋποθέτουν την επέλευση της τελεσιδικίας, η αναψηλάφηση και η αναίρεση, οι δε γνήσιες προθεσμίες για την άσκηση τους ορίζονται στα άρθρα 503 παρ.1, 518 παρ.1, 545 και 564 παρ.1 του Κ.Πολ.Δ.

Τα τακτικά ένδικα μέσα, στο πλαίσιο της διοικητικής δίκης, είναι, από τα οριζόμενα περιοριστικώς στην παρ.1 του άρθρου 81 του Κ.Διοικ.Δικ., η ανακοπή ερημοδικίας και η έφεση, έκτακτα δε η αίτηση αναθεώρησης, η τριτανakoπή, η αίτηση διορθώσεως ή ερμηνείας και η αίτηση αναιρέσεως (η τελευταία σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 81 του Κ.Διοικ.Δικ. σε συνδυασμό με το άρθρο 53 του Π.Δ.18/1989), οι δε προθεσμίες ασκήσεώς τους ορίζονται στα άρθρα 90 παρ.1, 94 παρ.1, 104 παρ.1, 107 παρ.1, 110 παρ.2 του Κ.Διοικ.Δικ. και 53 παρ.1 του Π.Δ.18/1989.

β). Ως «ένδικα βοηθήματα», κατ' αντιδιαστολή προς τα «ένδικα μέσα», νοούνται γενικώς τα προβλεπόμενα από το δίκαιο μέσα, με τα οποία επιδιώκεται η παροχή πρωτογενούς δικαστικής προστασίας, όπως η αγωγή, ανταγωγή, αγωγή αναγνώρισεως ανυπαρξίας δικαστικής αποφάσεως κλπ. Υπό την ευρεία έννοια αυτή, η κατ' άρθρο 696 Κ.Πολ.Δ. αίτηση ανακλήσεως ή μεταρρυθμίσεως ασφαλιστικού μέτρου, συνιστά «ένδικο βοήθημα» καθώς και η αίτηση επαναλήψεως διαδικασίας κατ' άρθρο 51 παρ.2 και 3 του ν.345/1976.

Ειδικότερη μορφή ενδίκων βοηθημάτων στον Κ.Πολ.Δ. αποτελούν οι ανακοπές, στρεφόμενες κατά βλαπτικών για τον ανακόπτοντα δικαστικών ή εξώδικων πράξεων καθώς και η τριτανακοπή με την οποία τρίτος προσβάλλει οριστική δικαστική απόφαση βλαπτική για αυτόν (άρθρο 586 Κ.Πολ.Δ.). Επίσης ειδικότερη μορφή ενδίκου βοηθήματος συνιστά η αγωγή ακυρώσεως διαιτητικής αποφάσεως, η οποία ασκείται κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 897 επ. του Κ.Πολ.Δ., καθώς και η αγωγή αναγνώρισεως ανυπαρξίας δικαστικής αποφάσεως κατ' άρθρο 313 Κ.Πολ.Δ. ή διαιτητικής αποφάσεως κατ' άρθρο 901 Κ.Πολ.Δ..

Στο πλαίσιο του Κ.Διοικ.Δικ. «ένδικα βοηθήματα» συνιστούν η προσφυγή (άρθρο 63) η αγωγή (άρθ.71) η αίτηση ανακλήσεως δικαστικής αποφάσεως που δέχτηκε ή απέρριψε αίτηση προσωρινής επιδικάσεως απαιτήσεως κατ' άρθρο 215 παρ.2 Κ.Διοικ.Δικ. καθώς και η ανακοπή (άρθρ.217) κατά κάθε πράξεως που εκδίδεται στα πλαίσια της διαδικασίας της διοικητικής εκτελέσεως (άρθρ.217 επ.Κ.Διοικ.Δικ.).

7. Εν όψει των ανωτέρω:

α). Ως «ένδικα βοηθήματα» στα οποία υπόκεινται «δικαστικές αποφάσεις» των πολιτικών δικαστηρίων, η διάταξη εννοεί αναγκαίως την κατ' άρθρο 586 του Κ.Πολ.Δ. τριτανακοπή, (δεδομένου ότι η ανακοπή στρέφεται κατά βλαπτικών εξώδικων ή δικαστικών «πράξεων» και όχι «αποφάσεων»), η οποία είναι απρόθεσμο ένδικο βοήθημα και μπορεί να ασκηθεί για όσο χρόνο είναι ενεργό το προσβαλλόμενο δικαίωμα (βλ. Ερμ.Κ.Πολ.Δ. Κεραμέας, Κονδύλης,

Νίκας, υπό άρθρο 586 παρ.18) καθώς και την κατ' άρθρο 313 Κ.Πολ.Δ. αγωγή αναγνώρισεως ανυπαρξίας δικαστικής αποφάσεως.

β). Ως «ένδικα βοηθήματα» στα οποία υπόκεινται οι «άλλοι εκτελεστοί τίτλοι», δηλαδή οι διαιτητικές αποφάσεις και οι δικαστικές αποφάσεις αλλοδαπών δικαστηρίων που κηρύχθηκαν με απόφαση ημεδαπού δικαστηρίου εκτελεστές, η διάταξη εννοεί:

αα) όσον αφορά τις διαιτητικές αποφάσεις:

- 1) την κατ' άρθρο 897 Κ.Πολ.Δ. αγωγή ακυρώσεως διαιτητικής αποφάσεως και
- 2) την κατ' άρθρο 901 Κ.Πολ.Δ. αγωγή για την αναγνώριση, ανυπαρξίας διαιτητικής αποφάσεως.

ββ) Όσον αφορά τη δικαστική απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου που κηρύχθηκε εκτελεστή στην Ελλάδα:

Σύμφωνα με το άρθρο 905 Κ.Πολ.Δ., κατ' αυτής δεν προβλέπεται ένδικο βοήθημα. Ωστόσο η κήρυξη εκτελεστής αποφάσεως αλλοδαπού δικαστηρίου γίνεται με διαπλαστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου που δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 740 έως 781 Κ.Πολ.Δ. (εκούσια διαδικασία) και υπόκειται σε ένδικα μέσα, τακτικά και έκτακτα (με εξαίρεση την ανακοπή ερημοδικίας κατά της αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου που δικάζει σε α' βαθμό).

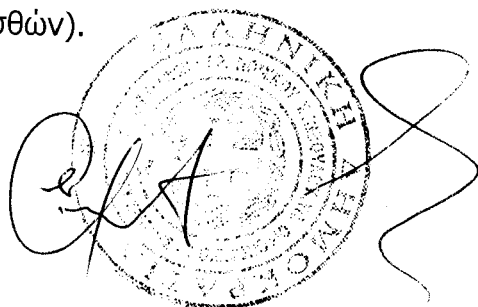
Στο ρυθμιστικό πεδίο των νέων διατάξεων, υπάγονται κατά τη γνώμη του Τμήματος και οι καταψηφιστικές αποφάσεις αλλοδαπών δικαστηρίων, οι οποίες έχουν κηρυχθεί εκτελεστές με διαπλαστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, κατά της οποίας όμως έχει ασκηθεί έφεση, ή με απόφαση του Εφετείου, κατά της οποίας έχει ασκηθεί αναίρεση ή ανακοπή ερημοδικίας, ήτοι με διαπλαστική απόφαση μη αμετάκλητη, και προκειμένης εκτελέσεως πριν ή καταστεί αμετάκλητη η απόφαση επί της αιτήσεως κηρύξεως εκτελεστής της δικαστικής αποφάσεως αλλοδαπού δικαστηρίου, πρέπει να προσκομίζεται η εγγυητική επιστολή που ορίζουν οι νέες διατάξεις. Υπό την αντίθετη εκδοχή, η εκτέλεση στην ημεδαπή δικαστικής αποφάσεως αλλοδαπού δικαστηρίου θα τελούσε υπό ευνοϊκότερες προϋποθέσεις από την εκτέλεση δικαστικής αποφάσεως ημεδαπού δικαστηρίου, αν και συντρέχει κατ' ουσία η ίδια ανάγκη

εξασφαλίσεως του Δημοσίου από τυχόν, μετά την εκτέλεση, ανατροπή του δεδικασμένου της αποφάσεως.

γ). Όσον αφορά τις αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων, ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας δεν γνωρίζει «ένδικα βοηθήματα» στρεφόμενα κατ' αυτών, με εξαίρεση την αίτηση ανακλήσεως αποφάσεως που δέχτηκε ή απέρριψε την αίτηση αναστολής (άρθρ.205 παρ.5 Κ.Διοικ.Δικ.), ένδικο βοήθημα το οποίο ισχύει αναλογικώς και για τις αποφάσεις που επιδικάζουν προσωρινά απαιτήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 215 παρ.2 του Κ.Διοικ.Δικ.

δ). Τέλος, ειδικό ένδικο βοήθημα, τόσο κατ' αποφάσεων πολιτικών, όσο και κατ' αποφάσεων διοικητικών δικαστηρίων και δη και αμετακλήτων, συνιστά το ένδικο βοήθημα της επαναλήψεως της διαδικασίας, το οποίο προβλέπεται, στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 51 του ν.345/1976 «περί Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου», να ασκείται κατ' αποφάσεων που εκδόθηκαν μετά την δημοσίευση αποφάσεως του Ειδικού Δικαστηρίου ή και πριν την έκδοση αυτής, κατά παράβαση όμως της υποχρεώσεως αναβολής εκδόσεως οριστικής αποφάσεως, που ορίζει η παρ.3 του άρθρου 50 του ίδιου νόμου. Το ως άνω ένδικο βοήθημα ασκείται εντός 90 ημερών από τη δημοσίευση της αποφάσεως που εκδόθηκε μετά την έκδοση της αποφάσεως του ΑΕΔ ή από τη δημοσίευση της αποφάσεως του ΑΕΔ, αντίστοιχα.

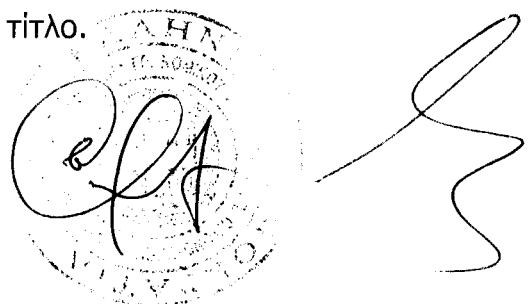
8α). Στις περιπτώσεις εξασφαλίσεως, διατηρήσεως ή προστασίας ιδιωτικών δικαιωμάτων για τις οποίες δικαιοδοσία έχουν τα πολιτικά δικαστήρια, γεννώνται χρηματικές υποχρεώσεις του Δημοσίου από αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων με τις οποίες επιδικάζεται προσωρινά απαίτηση, σύμφωνα με τα άρθρα 728 και επόμενα του Κ.Πολ.Δ., και ειδικότερα σύμφωνα με τις περιπτώσεις γ' έως και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, (μεταξύ των οποίων προσωρινή επιδίκαση περιοδικών παροχών, μισθών υπερημερίας και καθυστερούμενων μισθών).

β). Στις περιπτώσεις εξασφάλισης, διατηρήσεως ή προστασίας δικαιώματος, στο πλαίσιο διοικητικής διαφοράς ουσίας, για την οποία έχει ήδη ασκηθεί καταψηφιστική αγωγή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, γεννώνται χρηματικές υποχρεώσεις του Δημοσίου από αποφάσεις με τις οποίες επιδικάζεται προσωρινή απαίτηση σύμφωνα με τα άρθρα 211 και επ. του Κ.Διοικ.Δικ. (Μεταξύ των οποίων προσωρινή επιδίκαση ασφαλιστικών παροχών, αποζημιώσεως εκ παρανόμων πράξεων οργάνων του Δημοσίου, όταν επήλθε βλάβη του σώματος και της υγείας ή θανάτωση, καταβολής νοσηλίων κλπ.). [Βλ. ενδεικτικά: Δ.Πρ.Αθ. 1401/2002, 1058/2002, 802/2002, 1895/2003 (επί εταιρείας), 4739/2004, 637/2004, ΔΕφ.Κομ.323/2007 (και στην κατ' έφεση δίκη), Δ.Πρ.Αθ.2026/2008, 5632/2002, 140/2002 σε ΝΟΜΟΣ., Ε.Μπέης: «Προσωρινή δικαστική προστασία κατά τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας» Δ31,643 επ.ιδίως παρ.2.3].

γ). Περαιτέρω, τόσο οι αποφάσεις των πολιτικών, όσο και οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων, με τις οποίες επιδικάζονται προσωρινώς απαιτήσεις, παύουν αυτοδικαίως να ισχύουν με την δημοσίευση της οριστικής αποφάσεως (άρθρο 730 παρ.1 Κ.Πολ.Δ. και άρθρο 215 παρ.3 του Κ.Διοικ.Δικ.) ενώ δεν προσβάλλονται με κανένα ένδικο μέσο (άρθρο 699 Κ.Πολ.Δ. και άρθρο 215 παρ.7 Κ.Διοικ.Δικ.).

δ). Σύμφωνα με το άρθρο 700 παρ.1, του Κ.Πολ.Δ. η απόφαση πολιτικού δικαστηρίου που διατάζει το ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής επιδίκασεως απαιτήσεων «εκτελείται κατά τις διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης», δηλαδή αποτελεί εκτελεστό τίτλο κατά το άρθρο 904 παρ.2 περιπτ. α' (βλ. Κεραμέας, Κονδύλης, Νίκας, Ερμ.Κ.Πολ.Δ. υπό άρθρο 700), η δε απόφαση διοικητικού δικαστηρίου που διατάζει, το, επίσης ασφαλιστικό, μέτρο της προσωρινής επιδίκασεως απαιτήσεων στο πλαίσιο εγερθείσης καταψηφιστικής αγωγής ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, εκτελείται, (όπως ορίζει η παράγραφος 7 του άρθρου 215 Κ.Διοικ.Δικ.), σύμφωνα με το άρθρο 199 του Κ.Διοικ.Δικ., δηλαδή αποτελεί ομοίως εκτελεστό τίτλο.

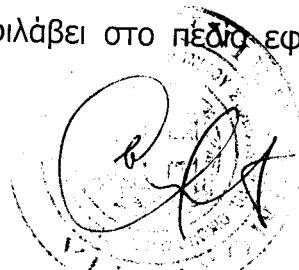

ε). Η προσωρινή δικαστική προστασία με την μορφή προσωρινής επιδικάσεως απαιτήσεων, έχει ως τελολογικό θεμέλιο την οικονομική αδυναμία του δικαιούχου να ανταποκριθεί στις ανάγκες βιοπορισμού του ή αποκατάστασης της παρανόμως προσβληθείσας υγείας ή σωματικής του ακεραιότητας, ανεξαρτήτως αν παρέχεται στο πλαίσιο της προστασίας ιδιωτικών δικαιωμάτων κατά τον Κ.Πολ.Δ. ή στο πλαίσιο προστασίας δικαιώματος δημοσίου δικαίου κατά τον Κ.Διοικ.Δικ. Συνεπώς προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως και παροχή εγγυοδοσίας είναι έννοιες λογικά ασύμβατες, αφού η προσωρινή επιδίκαση προϋποθέτει πιεστική οικονομική αδυναμία του δικαιούχου της απαιτήσεως, ενώ η παροχή εγγυοδοσίας την οικονομική του δυνατότητα για την παροχή εγγυήσεως. Έτσι, στο πλαίσιο του Κ.Πολ.Δ., συνάρτηση της προσωρινής επιδικάσεως με παροχή δικαστικής εγγυοδοσίας αποκλείεται ρητά, σύμφωνα με το άρθρο 729 παρ.4 του Κ.Πολ.Δ., ενώ στο πλαίσιο του Κ.Διοικ.Δικ. η νομολογία έχει οδηγηθεί, με επιχείρημα το τελολογικό θεμέλιο του ενδίκου βοηθήματος, στο ίδιο συμπέρασμα. (Βλ.Δ.Πρωτ.Αθ.1401/2002, Δ.Πρωτ.Αθ.1058/2002, σε ΝΟΜΟΣ και Μπέης: Πολ. Δικ. εκδ.1990 σελ.682-683).

στ). Η απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου με την οποία διατάσσεται το ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής επιδικάσεως απαιτήσεως υπόκειται κατ' αρχήν, στο «ένδικο βοήθημα» της ανακλήσεως ή μεταρρυθμίσεως, εφόσον επήλθε μεταβολή των πραγμάτων που δικαιολογεί την ανάκληση ή την μεταρρύθμιση της, σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 696 Κ.Πολ.Δ..

ζ). Η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου με την οποία επιδικάζεται προσωρινά απαίτηση, υπόκειται, κατ' αρχήν, στο «ένδικο βοήθημα» της αιτήσεως ανακλήσεως, αν η αίτηση ανακλήσεως στηρίζεται σε νέα στοιχεία, σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 215 Κ.Διοικ.Δικ. και την παρ.5 του άρθρου 205 του ίδιου Κώδικα.

η). Από την αιτιολογική έκθεση επί των κρίσιμων διατάξεων, δεν προκύπτει ρητώς αν ο νομοθέτης θέλησε να συμπεριλάβει στο πεδίο εφαρμογής των

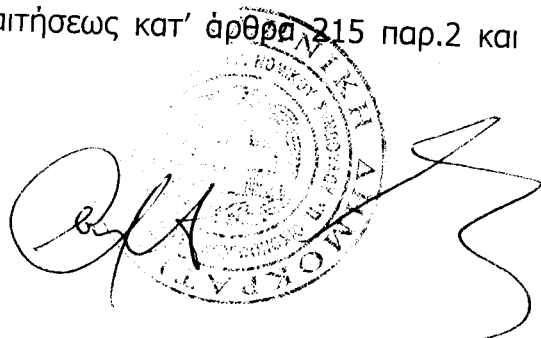

νέων διατάξεων και τις αποφάσεις των πολιτικών και διοικητικών δικαστηρίων με τις οποίες παρέχεται προσωρινή δικαστική προστασία με την μορφή «προσωρινής επιδίκασης απαιτήσεων».

θ). Κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη του Τμήματος, η οποία απαρτίστηκε από τις ψήφους του Προέδρου του Τμήματος Βασιλείου Σουλιώτη, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ., και των μελών Νομικών Συμβούλων του Κράτους, Χρυσαφούλας Αυγερινού, Μεταξίας Ανδροβιτσανέα, Ανδρέα Ανδρουλιδάκη, Στυλιανής Χαριτάκη, Δημητρίου Χανή, Ευφροσύνης Μπερνικόλα, Γαρυφαλίας Σκιάνη και Κων/νου Κατσούλα (ψήφοι εννέα-9-), προς την οποία συντάχθηκε και ο Εισηγητής Πάρεδρος Αναστάσιος Μπάνος (γνώμη χωρίς ψήφο), ενόψει της λογικής αντιφάσεως που ενέχει η καταφατική θέση, επιβάλλεται συσταλτική ερμηνεία στην έννοια των «ενδίκων βοηθημάτων» προκειμένου περί αποφάσεων με τις οποίες επιδικάζονται προσωρινώς απαιτήσεις, ώστε στο εύρος της να μην περιλαμβάνεται και η αίτηση ανακλήσεως του προσωρινού μέτρου (η οποία κατ' αρχήν υπάγεται στην γενική έννοια του «ενδίκου βοηθήματος»).

Διαφορετική προσέγγιση, πλην της λογικής αντιφάσεως που προεκτέθηκε, αναδεικνύει ενδεχομένως τη ρύθμιση ως αντισυνταγματική, δεδομένου ότι στερεί τον δικαιούχο αποτελεσματικής προσωρινής δικαστικής προστασίας και μάλιστα στις περιπτώσεις εκείνες που η παροχή της παρίσταται ως επιβεβλημένη και κατεπείγουσα, όταν, δηλαδή, υπάρχει πλήρης αδυναμία ή ιδιαίτερη δυσχέρεια του αιτούντος να αντιμετωπίσει τις άμεσες ανάγκες διαβίωσης του ίδιου ή της οικογένειάς του.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, στην έννοια των «ενδίκων βοηθημάτων» προκειμένου περί αποφάσεων που επιδικάζουν προσωρινώς απαίτηση κατ' άρθρο 728 επ.Κ.Πολ.Δ. ή κατ' άρθρο 211 Κ.Διοικ.Δικ., δεν περιλαμβάνονται τα ένδικα βοηθήματα της ανακλήσεως ή μεταρρυθμίσεως δικαστικής αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων κατ' άρθρο 696 Κ.Πολ.Δ. ή της ανακλήσεως δικαστικής αποφάσεως προσωρινής επιδίκασεως απαιτήσεως κατ' άρθρο 215 παρ.2 και 205 παρ.5 του Κ.Διοικ.Δικ., αντίστοιχα.

Συνεπώς εφόσον και οι δύο ως άνω κατηγορίες δικαστικών αποφάσεων, δεν υπόκεινται σε ένδικο μέσο, ούτε σε ένδικο βοήθημα, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των νέων διατάξεων για την αναγκαστική, εκ του νόμου, εγγυοδοσία, και δεν απαιτείται προσκόμιση εγγυητικής επιστολής τραπεζής, προκειμένου να εκτελεστούν.

Κατά την γνώμη όμως της μειοψηφίας που σχηματίστηκε από τους Νομικούς Συμβούλους Ανδρέα Φυτράκη, Αλέξανδρου Καραγιάννη και Δήμητρας Κεφάλα (ψηφοί τρεις -3-) στο πεδίο εφαρμογής των νέων διατάξεων, του νόμου μη διακρίνοντας, εμπίπτουν και οι αποφάσεις των ασφαλιστικών μέτρων, και συνεπώς, σύμφωνα και με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω (παρ.Β5), το Δημόσιο προβαίνει σε ικανοποίηση χρηματικής απαιτήσεως εντός του χρονικού διαστήματος των 90 ημερών από την επίδοση της δικαστικής αποφάσεως, συμμορφούμενο προς το περιεχόμενο δικαστικής αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων, μόνον εφ' όσον προσκομιστεί από τον δικαιούχο ισόποση εγγυητική επιστολή Τραπεζής, κατά τα οριζόμενα στα τρίτο, πέμπτο και έκτο, νέα εδάφια της παρ.1 του άρθρου 4 του ν.3068/2002.

9. Περαιτέρω με τις νέες διατάξεις δεν εισάγονται ρυθμίσεις για την έναρξη ή τη λήξη της τοκοφορίας απαιτήσεων που έχουν επιδικασθεί έντοκα. Ο υπολογισμός τους συνεπώς θα λάβει χώρα σύμφωνα με το διατακτικό της αποφάσεως (συνήθως από της επιδόσεως της αγωγής) και μέχρι την ημερομηνία πληρωμής της απαιτήσεως που επιδικάσθηκε, το δε ύψος της εγγυητικής επιστολής θα ισούται με το σύνολο της εκτελούμενης δικαστικής αποφάσεως (κεφάλαιο και τόκοι μέχρι την ημερομηνία εξοφλήσεως).

10. Σύμφωνα με το νέο, πέμπτο, εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 4 του ν.3068/2002, αν η άσκηση του ενδίκου βοηθήματος δεν υπόκειται σε χρονικό περιορισμό ο εκτελεστός τίτλος μπορεί να εκτελεσθεί χωρίς εγγύηση, μετά την άπρακτη πάροδο 90 ημερών από τη επίδοση του.

Όπως εκτέθηκε ανωτέρω, τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται από το οικείο δικονομικό πλαίσιο κατά των «δικαστικών αποφάσεων και των άλλων,

εκτελεστών τίτλων» που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των νέων διατάξεων είναι τα ακόλουθα:

- α) η κατ' άρθρο 586 Κ.Πολ.Δ. τριτανακοπή,
- β) η κατ' άρθρο 897 Κ.Πολ.Δ. αγωγή ακυρώσεως κατά διαιτητικής αποφάσεως,
- γ) οι κατ' άρθρα 313 και 901 Κ.Πολ.Δ. αγωγές αναγνώρισεως ανυπαρξίας δικαστικής ή διαιτητικής αποφάσεως αντίστοιχα, και
- δ) η κατ' άρθρο 51 παρ. 1 ή 3 του ν.345/1976, επανάληψη της διαδικασίας, μετά την έκδοση αποφάσεως του Α.Ε.Δ.

Εκ των ανωτέρω ενδίκων βοηθημάτων απρόθεσμα είναι: α) η κατ' άρθρο 586 Κ.Πολ.Δ. τριτανακοπή και β) οι κατ' άρθρα 313 και 901 Κ.Πολ.Δ. αγωγές αναγνώρισεως ανυπαρξίας δικαστικής ή διαιτητικής αποφάσεως.

Γ. Εν όψει των ανωτέρω, επί των υποβληθέντων ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α1 Διακοπών) γνωμοδότησε ως εξής:

- α) Στο α' υποερώτημα (κατά πλειοψηφία): Οι αποφάσεις επί αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των κρισιολογούμενων διατάξεων δεδομένου ότι, σε όσες εξ' αυτών δεν επιδικάζουν προσωρινώς απαίτηση, δεν απορρέει κατά τρόπο άμεσο εκ του διατακτικού χρηματική υποχρέωση του Δημοσίου, οι δε επιδικάζουσες προσωρινώς απαίτηση σε βάρος του Δημοσίου, επειδή, κατά επιβαλλόμενη συσταλτική ερμηνεία της έννοιας του «ένδικου βοηθήματος», δεν υπόκεινται σε ένδικο μέσο ή σε ένδικο βοήθημα. Οι προσωρινές διαταγές των δικαστών και οι διαταγές πληρωμής, δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των κρισιολογούμενων διατάξεων, επειδή δεν αποτελούν εκτελεστό τίτλο έναντι του Δημοσίου και δεν εκτελούνται.
- β) Στο β' υποερώτημα: Εν όψει της αποφαιτικής απαντήσεως στο α' υποερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο β' υποερώτημα.
- γ) Στο γ' υποερώτημα (κατά πλειοψηφία): Από την εφαρμογή των κρισιολογούμενων διατάξεων, εξαιρούνται:

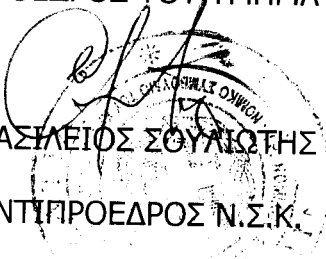

- αα) Οι καταψηφιστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων που επιδικάζουν χρηματικές απαιτήσεις σε βάρος του Δημοσίου, (με εξαίρεση καταψηφιστική απόφαση πολιτικού Εφετείου που δικάζει διαφορά από δημόσιο έργο), καθώς και οι καταψηφιστικές αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι εκδιδόμενες επί αγωγών κατ' άρθρο 105 Εισ. Ν.Α.Κ., διότι δεν τίθεται ζήτημα εκτελέσεώς τους, προτού καταστούν αμετάκλητες.
- ββ) Οι τίτλοι που αναφέρονται στις περιπτώσεις γ' έως και ζ' της παρ.2 του άρθρου 904 Κ.Πολ.Δ., (με εξαίρεση τις αποφάσεις αλλοδαπών δικαστηρίων που κηρύχθηκαν εκτελεστές), επειδή οι ως άνω τίτλοι δεν εκτελούνται κατά του Δημοσίου.
- γγ) Οι αναγνωριστικές και οι διαπλαστικές αποφάσεις των δικαστηρίων, επειδή δεν παράγουν εκτελεστότητα.
- δδ) Οι καταψηφιστικές αποφάσεις εφ' όσον δεν επιδικάζουν χρηματική απαίτηση.
- γ) Στο δ' υποερώτημα (ομοφώνως): Κρίσιμη ημερομηνία για τον υπολογισμό των τόκων θεωρείται: αα) όσον αφορά μεν την έναρξη τοκοφορίας, η ημερομηνία επιδόσεως της αγωγής, εκτός αν από το διατακτικό του εκτελεστού τίτλου προκύπτει διαφορετική ημερομηνία, ββ) όσον αφορά δε τη λήξη, η ημερομηνία εκτελέσεως του τίτλου εκ μέρους του Δημοσίου, δηλαδή η ημερομηνία πληρωμής.
- δ) Στο ε' υποερώτημα (ομοφώνως): Σε χρονικό περιορισμό δεν υπάγονται τα ένδικα βοηθήματα:
- αα) της, κατ' άρθρο 586 Κ.Πολ.Δ., τριτανακοπής,
- ββ) των, κατ' άρθρα 313 και 901 Κ.Πολ.Δ., αγωγών αναγνωρίσεως ανυπαρξίας δικαστικής ή διαιτητικής αποφάσεως αντίστοιχα,
- γγ) της, κατ' άρθρο 696 παρ.3 Κ.Πολ.Δ., αιτήσεως ανακλήσεως ή μεταρρυθμίσεως, και
- δδ) της, κατ' άρθρο 205 παρ.5 και 215 παρ.2 Κ.Διοικ.Δικ., αιτήσεως ανακλήσεως .

Θεωρήθηκε

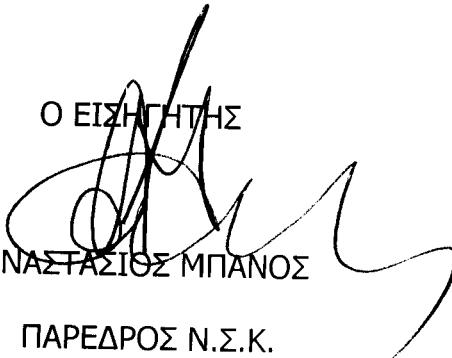
Αθήνα, 19 /9/2012

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΟΥΛΙΟΤΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΠΑΝΟΣ
ΠΑΡΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.